

371.1
ค.267 N
c.2

พฤติกรรมการสอน : การพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา
ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน

สำนักวิทยาสัมถกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดุสิต 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921676, 3015050

ปริญญานิพนธ์

ของ

เสาวลักษณ์ สิงห์วงษา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2520

62667

พฤติกรรมการสอน : การพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา
ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน

บทคัดย่อ

ของ

เสาวลักษณ์ สิงห์วงษา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2520

การศึกษาค้างนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน และเพื่อศึกษาปริมาณและเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กลุ่มตัวอย่างได้แก่อาจารย์ในคณะต่าง ๆ ที่สอนนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2518 จำนวน 46 คน

ผลการศึกษา พบว่า แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดีพอสมควร เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อของพฤติกรรมการสอน พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมการทำมือประกอบการอธิบาย มีความถี่สูงสุด และใช้สายตากำชับพฤติกรรมนักเรียน มีความถี่น้อยที่สุด เมื่อพิจารณากลุ่มพฤติกรรมในประเภท ก. การพูดและน้ำเสียง ข. กริยาอาการและท่าทาง และ ค. แบบของภาษา พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมกลุ่มแบบของภาษา มีความถี่สูงสุด และใช้พฤติกรรมกลุ่มกริยาอาการและท่าทาง มีความถี่น้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกัน โดยเฉพาะในประเภทการพูดและน้ำเสียง

TEACHING BEHAVIOR : SPEECH, VOICE,
GESTURES, LANGUAGE PATTERNS, OF TEACHERS IN
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY, BANGKOK.

ABSTRACT

BY

SAOWALUK SINGWONGSA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
Srinakharinwirot University
March, 1977.

The purposes of this study were to construct an observational schedule for analysing teaching behavior and to investigate and compare the quantity of the teaching behavior concerning speech, voice, gestures, language patterns of teachers in Srinakharinwirot University, Bangkok. The subjects were 46 teachers who had been sampling from different faculties and teaching the third and fourth year students during the second semester of the **academic year 1975**.

The study revealed that the observational schedule for analysing teaching behavior constructed was considerably rather valid. Considering each item of teaching behaviors, it revealed that the highest frequency of the behaviors used was of hand - gestures while explaining, whereas the lowest was of eye - gestures. While each behavioral group, — (a) speech and rhythm, (b) the gestures of speaking, and (c) the patterns of language spoken, was considered; the study revealed that the highest frequency was of the teachers performing the patterns of language spoken and the lowest frequency was of the teachers using the gestures of speaking. In addition, the teaching behaviors of man - teachers and woman - teachers were different, especially in speech and rhythm used.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

ทพ. สมพงษ์ ประชาน

ดร. พงษ์เทพ ธรรมการ

มีนาคม 2520

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้เขียนได้รับคำแนะนำ และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พจน ละเอียดรัมย์ และ อาจารย์สุศรี พรรณเชษฐ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองอธิการบดี และขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ทุกท่านที่กรุณาให้ความสะดวกและความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณนุชกร เพชรวิจิตร และคุณสมนึก ภัททิยชนี ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณธีรยุทธ สุนทรา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทุก ๆ กรณี และขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ช่วยให้อปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จอย่างสมบูรณ์

เสาวลักษณ์ สิงห์วงษา

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	ข้อกีดขวางเบื้องต้น	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	8
	เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2	วิธีดำเนินการ	18
	กลุ่มตัวอย่าง	18
	การเตรียมและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	18
	การดำเนินการรวบรวมข้อมูล	23
	การทดลองและวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรม	23
	- วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต	23
	- การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสังเกต	26
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	27

3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
4	สรุปผลและอภิปรายผล	55
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	55
	กลุ่มตัวอย่าง	55
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	56
	การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
	อภิปรายผล	61
	ข้อเสนอแนะ	64

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนอาจารย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า	18
2	แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา	20
3	แสดงวิธีหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอน ด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา	25
4	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน โดยจำแนกเป็นรายข้อ	31
5	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน โดยจำแนกตามประเภทพฤติกรรม	33
6	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามคณะที่สังกัด	34
7	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามประเภทพฤติกรรม เมื่อแยกตามคณะ	36
8	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามวุฒิ โดยจำแนกเป็นรายข้อ	38
9	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามประเภทพฤติกรรม เมื่อแยกตามวุฒิ	40
10	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามเพศ โดยจำแนกเป็นรายข้อ	41

11	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามประเภทพฤติกรรม เมื่อแยกตามเพศ	43
12	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน โดยจำแนกเป็นรายข้อ	44
13	แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามประเภทพฤติกรรม เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน	46
14	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามคณะ	47
15	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กิริยาอาการและท่าทาง แบบของภาษา ของอาจารย์ที่สังกัด ต่างคณะกัน	48
16	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามวุฒิ	49
17	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กิริยาอาการและท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน	50
18	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามเพศ	51
19	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กิริยาอาการและท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ชาย และอาจารย์หญิง	52

20	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน	53
21	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กริยาอาการและท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ที่มี ประสบการณ์การสอนต่างกัน	54

คำนำ

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชากร ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ (พระราชดำรัสในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษา, 11 ธันวาคม 2513) ทรงพระราชดำรัสไว้ตอนหนึ่งว่า....งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของชาติ ความเจริญและความเสื่อมของชาติขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นสำคัญ.... ดังนั้นจึงควรต้องจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของสังคมและสอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและการปกครองของประเทศ เช่น จัดให้มีจริยศึกษา พลศึกษา พุทธิศึกษา และหัตถศึกษา เพื่อช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของบุคคลให้มีความเจริญงอกงาม ทั้งทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม และสติปัญญา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2503 : 1)

ปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะของการเร่งรัดพัฒนาในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่ การเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง การทหาร ตลอดจนการศึกษาและอื่น ๆ ซึ่งต้องมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้าน ต้องอาศัยกำลังคนที่มีปริมาณและคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเป็นอันดับแรก ดังคำกล่าวของวีรบุรุษ วิเชียรโชติ (วีรบุรุษ วิเชียรโชติ, 2514 : 40) ที่ว่า....ในการพัฒนาประเทศ ปัญหาสำคัญที่สุดในทัศนะของนักการศึกษาก็คือ ปัญหาการพัฒนาดังคนทั้งในค่านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาประเทศไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีการที่จะดำเนินการพัฒนาตัวบุคคลให้ตรงเป้าหมายของการพัฒนามีหลายวิธี แต่วิธีที่สำคัญที่สุดก็คือ การศึกษาอบรม....และผู้ที่มีความสำคัญในการศึกษาอบรม ได้แก่ ครู (บุญถิ่น อัตถากร, 2504 : 6)

ครูเป็นผู้อบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้คุณธรรมคุณสัทธิให้พร้อมที่จะเป็นพลเมืองดี หรือ อาจกล่าววา ครูเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาแก่อนุชนให้มีความรู้ มีพละนํ้ามีดี มีความสามารถในการประกอบอาชีพซึ่งจะเป็นกำลังในทางเศรษฐกิจ มีความประพฤติดี รู้จักดำเนินชีวิตของตนให้เหมาะกับสภาพสังคม เป็นผู้มีคําน้อยอยู่ในวัฒนธรรมของชาติ (อารีรังสิโยภุณณ, 2513 : 1)

ในเมื่อ ครู เป็นผู้มีมีความสำคัญแก่เยาวชนทั้งกล่าวแล้ว ครูจึงควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความสมบูรณ์ในบุคลิกภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก งานของครู เป็นงานที่สำคัญยิ่งต่อสวัสดิภาพของประเทศชาติและของทุกคน นอกจากนี้ ครูยังมีอิทธิพลโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของงานที่จัดอยู่ในทุกอาชีพ (สภาแรงงานแห่งชาติของอเมริกา, 1960 : 9) ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงตัวเพื่อให้ทันต่อความรู้วิทยาการใหม่ ๆ ทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนทันต่อเด็กที่ครูจะต้องอบรมสั่งสอน ฉะนั้นพฤติกรรมการสอนของครู ก็ควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงเช่นกัน เพื่อผลของการศึกษาจะได้มีคุณภาพที่เหมาะสมแก่วิวัฒนาการของบ้านเมืองในทุก ๆ ด้าน

๖๖๗ * การศึกษาพฤติกรรมของครูย่อมเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง ดังที่ ไรอัน (Ryans, 1960 : 82) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูที่มักเกิดขึ้นบ่อย ๆ โดยใช้การสังเกต ค้นหาพฤติกรรมที่สำคัญ ๆ จากการให้ครูร่วมมือเขียนเหตุการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้นในห้องเรียน (Critical Classroom Incident) แล้วรวบรวมพฤติกรรมของครูไว้ได้ผลดังนี้คือ

1. สามารถควบคุมอารมณ์ได้
2. เข้าสังคมได้ดี
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีความมั่นคงสม่ำเสมอ
5. มีความอดทน
6. มีความเป็นกันเองกับนักเรียน
7. สนใจความเดือดร้อนของนักเรียน
8. ปรับปรุงวิธีสอนให้ดีขึ้น

9. หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

อีเบล (Ebel, 1966 : 15-25) ได้กล่าวว่า งานของครูมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางการให้ความรู้ (Intellectual) และลักษณะทางมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) ครูจะต้องรู้เนื้อหาวิชาที่สอนและต้องมีลักษณะทางสัมพันธภาพที่ดีด้วย

มัทนา ปิยะมาลา (มัทนา ปิยะมาลา, 2511 : 96-100) ได้พบว่า คุณลักษณะของครูที่สำคัญอันดับแรกคือ คุณลักษณะด้านการสอนและควมมีเหตุผล อันดับรอง ๆ ลงมาก็คือ ด้านความเมตตากรุณา การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ความยุติธรรม ซื่อตรง มีสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียน

จากผลการวิจัยของบุคคลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะ บุคลิกภาพและการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนอย่างมาก ถ้าครูมีคุณลักษณะบุคลิกภาพและการกระทำหรือพฤติกรรมของครูเป็นไปในทางที่ดี ก็จะก่อให้เกิดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การสอนเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของอาชีพครู และครูที่สอนดีนั้นต้องมีการวางแผน-การสอนและเตรียมการสอนเพื่อนำวิธีสอน เทคนิคต่าง ๆ ตลอดจนศิลปการถ่ายทอดวิชาให้นักเรียนมาใช่ เพื่อทำให้บทเรียนเป็นที่น่าสนใจและช่วยให้การเรียนของเด็กบังเกิดผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตร ด้วยหน้าที่ดังกล่าว ในขณะที่การสอนครูจึงต้องใช้การสื่อความหมาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็วและสร้างความสนใจแก่เด็กให้อยากเรียน อันได้แก่การพูด น้ำเสียง ลักษณะท่าทาง การใช้สายตา การใช้ภาษาแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมถูกต้อง ดังนั้น [เพื่อให้ครูได้ทราบพฤติกรรมดังกล่าวของตนเองในขณะที่ทำการสอน และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนให้เป็นไปในแนวทางที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในขอบข่ายที่กำหนดไว้ได้วิธีหนึ่งก็คือ การสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของครู] ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน เฉพาะด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา โดยใช้วิธีการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยสแกนฟอล์ก เพื่ออาจารย์จะได้มองเห็นภาพหรือแบบ

(Pattern) ของการสอนของตนเองและประเมินผลการสอนได้อย่างมีความเป็นปรนัย อันจะเป็นแนวทางปรับปรุงการสอนของอาจารย์ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิต-นักศึกษาที่จะเป็นครูต่อไป

ความหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา
2. เพื่อศึกษาคำความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา
3. เพื่อศึกษาว่าอาจารย์ที่สอนในคณะต่าง ๆ ใช้พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทางและแบบของภาษาในลักษณะต่าง ๆ เป็นปริมาณเท่าไร
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาของอาจารย์ โดยแยกตามคณะที่ตั้งกัก วุฒิ เพศ และประสบการณ์การสอน

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ได้เครื่องมือสำหรับวัดพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา
2. การศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ทราบว่าอาจารย์ที่สอนในคณะต่างกัน วุฒิต่างกัน เพศต่างกัน มีประสบการณ์การสอนต่างกัน จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาแตกต่างกันหรือไม่
- ✓ 3. การศึกษาค้นคว้านี้ จะช่วยส่งเสริมให้อาจารย์ตระหนักถึงความสำคัญของการสอน และนำไปเป็นแนวทางในการนิเทศการสอน และปรับปรุงพฤติกรรมสอนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ซึ่งจะเป็นครูต่อไป
4. การศึกษาค้นคว้านี้ จะเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมสอนด้านอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะจำกัดอยู่ภายในขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่จะศึกษาดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ คือ

1.1 อาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ที่กำลังทำการสอนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2518 ซึ่งคัดเลือกมาโดยการสุ่มตัวอย่างจากคณะต่าง ๆ รวมจำนวนทั้งสิ้น 46 คน เป็นอาจารย์ชาย 21 คน อาจารย์หญิง 25 คน

1.2 นิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ที่เรียนกับอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขณะทำการสังเกต

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษาค้นคว้านี้ แบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ

ก. คณะที่ตั้งกัก ได้แก่

- คณะศึกษาศาสตร์
- คณะมนุษยศาสตร์
- คณะสังคมศาสตร์
- คณะวิทยาศาสตร์

ข. วุฒิ แบ่งเป็น

- วุฒิปริญญาในประเทศ
- วุฒิปริญญาต่างประเทศ

ค. เพศ แบ่งเป็น

- เพศชาย
- เพศหญิง

ง. ประสบการณ์การสอน แบ่งเป็น

- 1 - 5 ปี

- 6 - 10 ปี

- 11 - 15 ปี

- 16 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา

3. การสังเกตพฤติกรรมการสอนครั้งนี้ มุ่งวัดเฉพาะพฤติกรรมการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ ที่สอนนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อยู่บนรากฐานของข้อตกลงเบื้องต้นดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เป็นสิ่งที่สามารถจะสังเกตและบันทึกได้ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

2. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ คือธรรมชาติโดยทั่วไปของการสอนในห้องเรียน ขณะที่มีการเรียนการสอนเท่านั้น

3. พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาที่สังเกตได้ถือว่าเป็นตัวแทนของพฤติกรรมการสอนทั้งหมดของอาจารย์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. อาจารย์ หมายถึง บุคคลที่กำลังทำการสอนอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ประจำปีการศึกษา 2518

2. วุฒิ หมายถึง ปริญาสูงสุดที่อาจารย์ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตรจากสถาบันการศึกษาทั้งภายในและภายนอกประเทศ

3. ประสบการณ์การสอน หมายถึง จำนวนปีที่อาจารย์ทำการสอน ซึ่งนับตั้งแต่

เริ่มบรรจุเข้ารับราชการจนถึงปีที่ทำการศึกษาค้นคว้า

4. การสังเกต หมายถึง การที่ผู้สังเกตเข้าไปนั่งในห้องเรียนในขณะที่อาจารย์กำลังทำการสอน เพื่อจัดประเภทของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ และบันทึกความถี่ลงในตารางของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนตามที่เตรียมไว้

5. พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกมาในขณะที่ทำการสอนในห้องเรียน มีทั้งพฤติกรรมที่เป็นภาษาพูด (Verbal Behavior) และพฤติกรรมที่เป็นกริยาอาการ (Nonverbal Behavior) แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. การพูดและน้ำเสียง หมายถึง พฤติกรรมของครูในด้านการพูด การบรรยาย และน้ำเสียงที่ครูแสดงออกขณะทำการสอน เพื่อเน้นความเข้าใจและดึงดูดความสนใจให้นักเรียนรวมกิจกรรมในชั้นเรียน หรือเพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน หรือรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน ได้แก่ การพูดเร็วกว่าปกติ การพูดช้ามากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน การพูดยกตัวอย่างประกอบ การพูดตักเตือนหรือพูดแทรก หรือพูดเสริมขณะนักเรียนพูด การพูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน การพูดเสียงเบา กระซิบ-กระซิบ การพูดเสียงสูงกว่าปกติ การพูดเสียงคุดั่น แสดงความโกรธ

2. กริยาอาการและท่าทาง หมายถึง กริยาท่าทางทั้งหมดที่ครูแสดงออกตามธรรมชาติขณะทำการสอน เพื่อเน้น ได้รับความสนใจนักเรียน และเป็นสื่อแทนคำพูดของครู ได้แก่ การทำมือประกอบการอธิบาย การยิ้ม หัวเราะ การใช้สายตาทำซ้ำ พฤติกรรมนักเรียน การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ การแสดงกริยาแทนคำพูด เช่น พยักหน้าให้นักเรียนตอบ โบกมือให้นักเรียนหยุดพูด ฯลฯ

3. แบบของภาษา หมายถึง ลักษณะภาษา ถ้อยคำ รูปแบบประโยคแบบต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ขณะทำการสอน ได้แก่ การใช้คำซ้ำกันหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย เช่น ไซไหม ครูว่า นะ เออ..... การใช้คำแสดง เช่น นิ่ง ซู่ซ่า จ๊ับ ส.ม.ม. ... การใช้คำอุทาน การใช้ประโยคคำถาม การใช้ประโยคกรรมวาจก การใช้ภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. อาจารย์ใช้พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาในลักษณะต่าง ๆ มีปริมาณต่างกัน
2. อาจารย์ที่สอนต่างคนละกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาแตกต่างกัน
3. อาจารย์ที่มีวิธีการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกัน
4. อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกัน
5. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกัน

เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมการสอนของครู มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน การสังเกตพฤติกรรมการสอนจึงเป็นวิธีที่ดีที่จะช่วยให้ครูได้ทราบ ได้ปรับปรุง และควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนได้อย่างถูกต้อง และครูยังสามารถค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนกับผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อีกด้วย (ซึ่งทำให้นักเรียนปรับตัวและช่วยตัวเองได้ขึ้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกต (Observation) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ก็จะทำให้เห็นถึงการศึกษาค้นคว้าและสร้างเครื่องมือที่ใช้สังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ซึ่งในต่างประเทศได้ศึกษากันอย่างกว้างขวาง อันจะเป็นแนวทางให้นักการศึกษาของไทย นำมาใช้ได้ถูกต้องและเกิดประโยชน์มากที่สุด

ระเบียบวิธีสังเกตพฤติกรรมการสอนเริ่มใช้มาประมาณ 30 ปี (Gage, 1970 : 6) ในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยกันแพร่หลายมาก ระเบียบวิธีสังเกตได้จำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 2 ประเภท คือ แบบ Sign System และแบบ Category System

(Murry, 1970 : 3)

1. Sign System ประกอบด้วยลำดับพฤติกรรม ซึ่งผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏโดยไม่คำนึงถึงเวลา ตัวอย่างได้แก่ The Florida Taxonomy of Cognitive Behavior (FTCB) ของบราวน์ (Ober, 1971 : 19-23)

2. Category System เป็นระบบที่จำแนกพฤติกรรมออกเป็นประเภท แต่ละประเภทใช้หมายเลขหรือสัญลักษณ์แทน บันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลาจำกัด ตัวอย่างได้แก่ ระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์ของแฟลนเคอร์ และระบบที่ปรับปรุงมาจากระบบของแฟลนเคอร์

ระเบียบวิธีสังเกตพฤติกรรมที่นักวิจัยคิดขึ้นในระยะแรก ๆ ส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือที่ยังวัดพฤติกรรมได้ไม่ครบทุกด้าน เช่น ระเบียบวิธีสังเกตของฮอร์น (Horn) (Gage, 1965 : 254) ซึ่งสังเกตพฤติกรรมและบันทึกในแผนผัง (Classroom Seating Chart) โดยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนพฤติกรรมแต่ละประเภท ตัวอย่างเช่น (O) แทนพฤติกรรมการขอร้องให้นักเรียนตอบ ฮอร์น บ่งชี้ว่าการนี้ส่วนรวมกิจกรรมของนักเรียนในห้องเรียน

ในปี ค.ศ. 1928 พุกเคท (Puckett, 1928) ได้นำวิธีสังเกตของฮอร์นมาปรับปรุงให้ซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยใช้สัญลักษณ์ 14 ชนิด แทนพฤติกรรมของนักเรียน ตัวอย่างเช่น (.) แทนพฤติกรรมนักเรียนยกมือ ○ แทนพฤติกรรมนักเรียนยกมือและถูกครูเรียกตอบ

ต่อมาปี ค.ศ. 1935 ไรท์สโตน (Wrightstone) (Gage, 1965 : 255) ได้คิดสร้างเครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการตอบสนองของครู การกระตุ้นนักเรียนในขณะมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งชั้นหรือเป็นรายบุคคล ตัวอย่างเช่น ครูอนุญาตให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ครูกระตุ้นให้นักเรียนตอบ ครูถามและนักเรียนตอบเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในคำรา

เมื่อใช้เครื่องมือนี้ในโรงเรียนต่าง ๆ แล้ว ไรท์สโตนก็ได้ปรับปรุงระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนใหม่ โดยกำหนดพฤติกรรมการตอบสนองของนักเรียนเป็นประเภทใหญ่ 3 ประเภทดังนี้คือ

1. นักเรียนแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. พฤติกรรมการจำ
3. พฤติกรรมประเภทอื่น ๆ เช่น ความอยากรู้อยากเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องมือสามารถวัดพฤติกรรมได้ครอบคลุมและมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

✓ ในปี ค.ศ. 1970 แพลนเคอร์ (Flanders, 1970 :13-31) ได้เน้นถึงความสำคัญในการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู จึงได้ดัดแปลงเครื่องมือสำหรับบันทึกพฤติกรรมภายในชั้นเรียนของวิทฮอลล์ (Withall) โดยเพิ่มพฤติกรรมนักเรียนเข้าไป เป็นพฤติกรรมทางวาทะระหว่างครูและนักเรียน เรียกว่า Flanders' Interaction Analysis Categories (FIAC) เขาถือว่าพฤติกรรมค่านี้นี้เป็นตัวอย่างที่เพียงพอของพฤติกรรมทั้งหมดในห้องเรียน ซึ่งแบ่งเป็น พฤติกรรมของครู 8 ประเภท พฤติกรรมของนักเรียน 2 ประเภท และบรรยากาศแห่งความเจ็บปวดหรือวุ่นวายสับสนในห้องเรียน รวมเป็น 10 ประเภท

การสังเกตจากระบบของแพลนเคอร์นี้ได้แบ่งพฤติกรรมของครูออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. พฤติกรรมทางตรง หมายถึง พฤติกรรมที่ครูใช้อิทธิพลทางตรง เป็นพฤติกรรมที่ครูเป็นผู้แสดงฝ่ายเดียว นักเรียนต้องปฏิบัติตามครู ได้แก่
 - ครูบรรยาย
 - ครูสั่งการ หรือแนะแนวทาง
 - ครูวิจารณ์ หรือใช้อำนาจตัดสิน
2. พฤติกรรมทางอ้อม หมายถึง พฤติกรรมที่ครูใช้อิทธิพลทางอ้อม ครอบงำตอบสนองความรู้สึกหรือ การกระทำของนักเรียน ได้แก่
 - ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน
 - ครูยกย่อง ชมเชย หรือกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียน
 - ครูยอมรับ หรือใช้ความคิดเห็นของนักเรียน

- ครูถามเพื่อให้นักเรียนตอบ

พฤติกรรมของนักเรียนได้แก่ นักเรียนพูด หรือตอบสนองคำถามของครู นักเรียนพูดโดยเป็นผู้เริ่มก่อน

ในปี ค.ศ. 1971 โอเบอร์ และคณะ (Ober, 1971) ได้สร้างระเบียบวิธีการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนโดยจัดระบบพฤติกรรมไว้ 2 ประเภท คือ

1. ระบบ RCS (The Reciprocal Category System) ระบบนี้โอเบอร์ได้ปรับปรุงมาจากระบบ FIAC ของแฟลนเคอร์ เขาจำแนกพฤติกรรมของครูและนักเรียนออกเป็น 19 ประเภท โดยจัดแบ่งออกเป็นคู่ ระหว่างพฤติกรรมของครูและพฤติกรรมของนักเรียน และคู่หนึ่ง ๆ เป็นพฤติกรรมอย่างเดียวกัน แต่ใช้หมายเลขกำกับต่างกัน ได้แก่ การบรรยาย กระตุ้นเร้าให้รู้สึกอบอุ่นและเป็นกันเอง การยอมรับและการได้แรงเสริมทางบวก การขยายความเพื่อให้ชัดเจน การถามเพื่อหาความจริงอย่างแจ่มชัด การตอบรับ การเสนอให้แนวคิดให้ข้อความจริง การนำทางสั่งการ การชี้แนะแก้ไขที่ผิด บรรยายภาคีเครื่องเคลื่อน การเงี่ยหรืออุ้มวางตัวบนในห้องเรียน

2. ระบบ ETC (Equivalent Talk Category) ระบบนี้ใช้ประเมินระดับความคิดในการใช้ภาษาของครูและนักเรียนจากการสังเกตลักษณะการพูดโต้ตอบในชั้นเรียนขณะทำการสอน เขาได้จัดแบ่งกลุ่มพฤติกรรมการสอนของครูและนักเรียนออกเป็น 9 ประเภทโดยใช้เลขรหัส 1-9 เป็นพฤติกรรมของครู และเลขรหัส 11-19 เป็นพฤติกรรมของนักเรียน และรหัส 10 เป็นบรรยากาศแห่งความเงี่ยไม่ว่างพูด

✓ ระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนส่วนใหญ่มักเป็นการวัดพฤติกรรม การพูด (Verbal Behavior) ส่วนพฤติกรรมที่ไม่เป็นการพูด (Nonverbal Behavior) ได้มีผู้ศึกษาและสร้างเครื่องมือขึ้นได้แก่คูนิน (Kounin, 1970) ได้จัดพฤติกรรมการสอนประเภทไม่เป็นคำพูด ในระบบ Category System ซึ่งใช้สัญลักษณ์แทนพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน

ในปี ค.ศ. 1970 ฮอชและคันแคน (Hough, Duncan, 1970 : 130-161)

ได้สร้างเครื่องมือสำหรับสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูด้านการพูดและกิริยา
 อากาาร เขาได้แบ่งพฤติกรรมออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 5 ประเภท ซึ่งแบ่งเป็นพฤติกรรม
 ย่อย 32 กลุ่ม

อิมิดอนและฮันเตอร์ (Amidon and Hunter, 1967 : 10-15). ได้สร้าง
 เครื่องมือเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งเรียกว่า Verbal Interaction
 Categories System (VICS) ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ครูพูดก่อน (Teacher Initialed Talk)
2. ครูตอบสนอง (Teacher Response)
3. นักเรียนตอบสนอง (Pupil Response)
4. นักเรียนพูดก่อน (Pupil Initialed Talk)
5. พฤติกรรมอื่น ๆ ที่ไม่จัดอยู่ใน 4 ประเภทดังกล่าวแล้ว เช่น ความเงียบ
 การขัดแย้งและสับสน

ในปี ค.ศ. 1966 ศูนย์การวิจัยและพัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด
 (Stanford Center for Research and Development in Teaching) ได้
 ริเริ่มศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสามารถทางกรสอนของครูโดยใช้ The Stanford
 Teacher Competence Appraisal Guide เป็นเครื่องมือ โครงการนี้มีชื่อว่า
 Appraisal Guide Revision ภายหลังได้ปรับปรุงเครื่องมือเพื่ออธิบายพฤติกรรมใน
 ห้องเรียนได้อย่างกว้างขวาง จึงเปลี่ยนชื่อโครงการเป็น A Taxonomy of Teaching
 Behaviors เครื่องมือนี้ประกอบด้วยข้อความที่กล่าวถึงพฤติกรรมการสอนซึ่งสามารถจัด
 ลำดับได้ (Ratable) หรือนับจำนวนความถี่ได้ (Countable) หรือทำได้ทั้งสองวิธี
 จากการทดลองให้อาจารย์ในเทศกที่มีประสบการณ์ทางวิชาครู จำนวน 19 คน เป็นผู้สังเกต
 ตัดสินจัดกลุ่มข้อความ 195 ข้อความซึ่งเลือกมาอย่างสุ่มตามลำดับชั้น อาจารย์ในเทศกทุกคน
 มีอิสระในการตัดสิน ผลปรากฏว่า อาจารย์ในเทศกส่วนมากจัดเป็น 15-20 กลุ่ม ต่อมา
 เจ้าหน้าที่ของศูนย์การวิจัยและพัฒนาการสอนแห่งนี้ ได้พยายามปรับปรุงอีกครั้งจนจัดเป็นกลุ่ม
 ได้ 19 กลุ่ม คือ ด้านลักษณะส่วนตัวกับอาชีพ ด้านการพูดและแบบของภาษา ด้านการ

เตรียมการสอน ด้านการประเมินค่า ด้านแรงจูงใจ ด้านวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
ครูกับนักเรียน ด้านการบรรยาย ด้านการถามตอบ ด้านการให้งานปฏิบัติ ด้านการใช้
อุปกรณ์ ด้านการให้สิ่งเสริมกำลัง ด้านการทบทวน ด้านการถ่ายโยง ด้านการอนุมาน
กับการแก้ปัญหา ด้านการอภิปราย ด้านการรายงาน ด้านการสอนให้เหมาะกับบุคคล
และด้านทักษะทั่วไป (Baral et. al., 1969 : 1)

โลห์แมน โอเบอร์ และลอท (Lohman, 1969 : 246-259) ศึกษาพฤติกรรมการ
สอนของนักเรียนฝึกสอนระดับมัธยมศึกษา ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐโอไฮโอ ใช้
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ซึ่งฝึกสอนระหว่างปีการศึกษา 1965-1966 แบ่งเป็นกลุ่ม
ทดลอง 30 คน ได้รับการฝึกวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในระหว่างเรียนระเบียบวิธีสอน
ทั่วไปก่อนจะออกฝึกสอน อีกกลุ่มหนึ่งไม่เคยได้รับการฝึก โลห์แมน ตรวจสอบพฤติกรรม
ของนักเรียนฝึกสอนโดยใช้ผู้สังเกต 2 คน การสังเกตมีความเชื่อมั่นได้ 0.76 สังเกต
6 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที ใช้ระเบียบวิธีการสังเกตที่ปรับปรุงมาจากระบบของแฟลนเดอร์
ผลปรากฏว่า นักเรียนฝึกสอนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมแตกต่างจาก
กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มที่ได้รับการฝึกจะกำหนดและควบคุมพฤติกรรม
การสอนของตนเองได้ ใช้พฤติกรรมในการจูงใจ ยอมรับทั้งความคิดเห็น กระตุ้นและใช้
แนวคิดของผู้เรียน ตลอดจนใช้คำถามมาก และใช้การบรรยายเนื้อหาวิชาน้อยลง ผล
ที่ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของคาร์ไลน์ (Carline, 1970 : 103-105) ซึ่งได้ศึกษา
ครูระดับประถมศึกษาที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 วิชาคณิตศาสตร์ โดยเลือก
โรงเรียนที่มีหลักสูตร อุปกรณ์ ทรัพยากรการศึกษา และสภาพทางสังคมของโรงเรียน
ใกล้เคียงกัน พบว่า การให้การฝึกหัดวิเคราะห์พฤติกรรมอย่างจริงจัง สามารถช่วยให้
ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ และครูในกลุ่มทดลองแสดงพฤติกรรมแตกต่างจากครูในกลุ่ม
ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

สตอไรล์ (Storile, 1962 : 3941 A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะบางประการของครูและนักเรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยใช้ระเบียบ
วิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของแฟลนเดอร์ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูระดับมัธยมศึกษาที่

ผ่านการอบรมเกี่ยวกับระเบียบวิธีสังเกตมาแล้ว จำนวน 51 คน ผลปรากฏว่า ครูกลุ่มที่ได้รับการฝึกการใช้พฤติกรรมทางอ้อม (Indirect) จะแสดงพฤติกรรมทางอ้อมมากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู แสดงว่าการศึกษอบรมเกี่ยวกับการสังเกตวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนได้ ผลนี้สอดคล้องกับผลการทดลองของแพริช (Parish, 1969 : 3024 A) ซึ่งยังได้นิลงเพิ่มเติมอีกว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมแตกต่างจากนักเรียนในกลุ่มควบคุม คือ มีความคิดและแสดงความคิดเห็นมากกว่า พูดชววยาวกว่าและอัตราส่วนระหว่างการพูดของนักเรียนกับการพูดของครูเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

เอมิดอนและเกี่ยมแมคโท (Amidon and Giammateo, 1965 : 283-285) ได้ศึกษากระบวนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา 23 คน ซึ่งได้รับการพิจารณาจากศึกษานิเทศก์ว่าเป็นผู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าและแตกต่างจากกระบวนการสอนของครูอีก 120 คน ใช้ระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของแฟลนเคอร์ ผลปรากฏว่า ครูที่มีประสิทธิภาพสูงนั้นมีเปอร์เซ็นต์การพูดน้อยกว่า ยอมรับความคิดเห็น ความคิดริเริ่มและสนับสนุนให้กำลังใจนักเรียน และพยายามที่จะเร้าให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพปานกลาง และครูที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า มีการปกครองชั้นเรียนโดยใช้พฤติกรรมทางวาจาที่เป็นพฤติกรรมทางอ้อมมากกว่าใช้พฤติกรรมทางวาจาที่เป็นพฤติกรรมทางตรง และ แสดงความคิดเห็นน้อยกว่ากลุ่มครูที่มีประสิทธิภาพปานกลาง

แอนนิตา เพอร์กิน พีค (Anita Perkins Peek, 1971 : 1646 A) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลการได้รับการฝึกวิธีวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของครูหญิง-ครูชาย ครูที่สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากและครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย โดยใช้ระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของแฟลนเคอร์ ผลปรากฏดังนี้

1. ครูไม่คอยจะวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมทางวาจา นอกจากการชมเชยและสนับสนุนให้กำลังใจนักเรียน

2. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการวิเคราะห์พฤติกรรมตนเองของครู ระหว่าง

- ก. ครูชาย และครูหญิง
- ข. ครูชั้นประถมศึกษาและครูชั้นมัธยมศึกษา
- ค. ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย

พารัก (Parakh, 1966) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอน ด้านการพูดของครู โดยใช้เครื่องมือที่ปรับปรุงมาจากของแฟลนเคอร์ แบ่งพฤติกรรมการพูดเป็น 45 ประเภท ใช้สังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนวิชาชีววิทยา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 10 โรงเรียน สังเกตครู 13 คน ผลปรากฏว่า ในการสอนชีววิทยา ครูจะพูดเพื่ออธิบายหรือพูดตอบข้อซักถามประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ ของคำพูดทั้งหมดในระหว่างเวลาเรียนภาคบรรยาย ส่วนในการสอนภาคปฏิบัติการครูจะพูดน้อยลงเหลือเพียง 50 เปอร์เซ็นต์ ของการพูดทั้งหมดที่เกิดขึ้นในระหว่างเรียนปฏิบัติการ และอาจแปรผันไปบ้างเล็กน้อยในแต่ละคน ผลการวิจัยนี้แสดงว่า การเรียนโดยการทดลอง อัตราการพูดของครูจะลดลง เพราะเน้นถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือมากกว่าการอธิบายทฤษฎี

โจเซฟ (Joseph, 1968 : 117-122) ได้ศึกษาพฤติกรรมการพูดในชั้นเรียน วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลปรากฏว่า พฤติกรรมการสอนโดยทางอ้อมของครูสัมพันธ์กับการใช้คำถามของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การแสดงพฤติกรรมโดยทางอ้อมของครู กล่าวคือการยอมรับความคิด ยอมรับการกระทำของนักเรียนและขยายความคิดของชมเชย สามารถช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนสูงขึ้น

คาร์ชและคณะ (Karch, 1956) ได้ทำการวิเคราะห์อาชีพครู พบว่าคุณสมบัติที่ดีของครูมี 5 ด้านคือ ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ด้านการสอน ด้านจรรยาบรรณ ด้านคุณสมบัติเฉพาะตัวและลักษณะทาง และด้านความเข้าใจและสนใจปัญหาของนักเรียน นอกจากนี้ยังต้องมีจิตใจหนักแน่น อารมณ์มั่นคงและชมเชยนักเรียน ลงโทษอย่างมีเหตุผล

มาสลา (Masla, 1969 : 3502A) ได้วิเคราะห์ผลการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามัธยมศึกษาปีที่หกชั้นประถมศึกษา เพื่อตรวจสอบกระบวนการพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกหัดเกี่ยวกับระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกหัด ผลปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน มีความสามารถในการใช้กระบวนการพฤติกรรมทางภาษาแบบสืบสวน-สอบสวน (Verbal Inquiry Pattern) อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกหัด

บัวบุชา ช่อตรง (บัวบุชา ช่อตรง, 2512 : 68-70) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้การพูดในการเรียนการสอน ตามระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของแฟลนเดอร์ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2511 ในสาขาวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และคณิตศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างครู 12 คน และนักเรียนที่เรียนกับครูในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 112 คน ผลปรากฏว่า ส่วนใหญ่ครูเป็นฝ่ายแสดงพฤติกรรมทางวาจา และครูใช้การบรรยายมากกว่าวิธีอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสาขาวิชา พบว่า วิชาสังคมศึกษาคูแสดงพฤติกรรมทางวาจามากที่สุด วิชาภาษาไทยนักเรียนพูดเพื่อตอบสนองการพูดของครูมากกว่าพูดขึ้นเอง ส่วนวิชาอื่น ๆ นักเรียนพูดขึ้นเองมากกว่าที่พูดเพื่อตอบสนองการพูดของครู

สมสรร วงษ์อนุโย (สมสรร วงษ์อนุโย, 2518 : 49-51) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย โดยใช้เครื่องมือที่ปรับปรุงมาจากวิธีของคุนยิววิจัยและพัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์แผนกประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 9 คน และนิสิตที่เรียนกับอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 284 คน ผลปรากฏว่า อาจารย์เพศชายและเพศหญิง อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาจากในและต่างประเทศ มีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายไม่แตกต่างกัน นั่นคือ เพศ ประสบการณ์สอนและสถาบันประสาทปริญญา ไม่ทำให้พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย

แตกต่างกัน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง
ท่าทาง และภาษาที่อาจารย์ใช้ในขณะที่ทำการสอน เพื่อจะได้ทราบถึงปริมาณของพฤติกรรม
เหล่านี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของอาจารย์ ที่จะสร้างศรัทธาให้แก่ผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดความสนใจต่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ บางเขน ที่ทำการสอนชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2518 จำนวน 46 คน เป็นอาจารย์ชาย 21 คน อาจารย์หญิง 25 คน โดยแยกตาม
คณะที่สังกัดดังแสดงในตาราง 1.

ตาราง 1. จำนวนอาจารย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

คณะที่สังกัด	เพศ			วุฒิปริญญา		
	ชาย	หญิง	รวม	ในประเทศ	ต่างประเทศ	รวม
1. คณะศึกษาศาสตร์	4	8	12	7	5	12
2. คณะมนุษยศาสตร์	5	4	9	4	5	9
3. คณะสังคมศาสตร์	4	6	10	7	3	10
4. คณะวิทยาศาสตร์	8	7	15	8	7	15
รวม	21	25	46	26	20	46

การเตรียมและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจาก

Preliminary Classification of the Item Pool : Speech, Voice, Gestures,

Language Patterns in A Taxonomy of Teaching Behaviors of Stanford
Center for Research and Development in Teaching.

คุณลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เป็นเครื่องมือที่ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่สามารถนับความถี่ได้ มีจำนวน 19 ข้อความ ดังแสดงไว้ในตาราง 2. และจาก 19 ข้อความนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การพูดและนำเสียง ได้แก่ ข้อความตั้งแต่ข้อ 1-8 รวม 8 ข้อความ
2. กริยาอาการและท่าทาง ได้แก่ ข้อความตั้งแต่ข้อ 9-13 รวม 5 ข้อความ
3. แบบของภาษา ได้แก่ ข้อความตั้งแต่ข้อ 14-19 รวม 6 ข้อความ

ตาราง 2. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา

อาจารย์ผู้ถูกสังเกต.....เพศ.....วุฒิ.....
 ระยะเวลาการสังเกต.....ปี สังกัดคณะ.....

ข้อที่	ข้อความ	สังเกต ครั้งที่ 1	สังเกต ครั้งที่ 2	สังเกต ครั้งที่ 3	รวม ความถี่
1.	อาจารย์พูดเร็วกว่าปกติ				
2.	อาจารย์พูดช้ามากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน				
3.	อาจารย์พูดยกตัวอย่างประกอบ				
4.	อาจารย์พูดตลกขบขันหรือแทรกขณะนักเรียนพูด				
5.	อาจารย์พูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน				
6.	อาจารย์พูดเสียงเบา กระซิบกระซาบ				
7.	อาจารย์พูดเสียงสูงกว่าปกติ				
8.	อาจารย์พูดเสียงดุดัน แสดงความโกรธ				
9.	อาจารย์ทำมือประกอบการอธิบาย				
10.	อาจารย์ยิ้ม หัวเราะ				
11.	อาจารย์ใช้สายตากำชับพฤติกรรมนักเรียน				
12.	อาจารย์แสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ				
13.	อาจารย์แสดงกริยาแทนคำพูด				
14.	อาจารย์ใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนติดเป็นนิสัย				
15.	อาจารย์ใช้คำแสดง				
16.	อาจารย์ใช้คำอุทาน				
17.	อาจารย์ใช้ประโยคคำถาม				
18.	อาจารย์ใช้ประโยคกรรมาจก				
19.	อาจารย์ใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย				

รายละเอียดของพฤติกรรมแต่ละประเภท

1. อาจารย์พูดเร็วกว่าปกติ หมายถึง อาจารย์พูด อธิบายเนื้อหาวิชา โดยใช้ความเร็วของคำพูด มากกว่าระดับปกติที่เคยพูด อธิบายมาแล้ว
2. อาจารย์พูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน หมายถึง อาจารย์พูด อธิบาย ออกคำสั่ง ตั้งคำถาม ตอบคำถาม ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่า 1 ครั้ง เช่น อาจารย์ถามซ้ำเมื่อเด็กไม่ตอบ อาจารย์อธิบายซ้ำ ทบทวนประโยคเดิม
3. อาจารย์พูดยกตัวอย่างประกอบ หมายถึง อาจารย์ยกข้อความ ประโยค เรื่องเพิ่มเติมจากเรื่องที่สอนเพื่อให้เด็กเข้าใจ เห็นจริงเห็นจังกับเนื้อหาวิชา ที่สอนมากยิ่งขึ้น
4. อาจารย์พูดตักเตือนหรือแทรกขณะนักเรียนพูด หมายถึง อาจารย์พูด อธิบายขึ้นกลางคันขณะที่นักเรียนพูด ถามหรือตอบยังไม่หมดประโยคหรือหมดเนื้อเรื่องที่ กำลังพูดกับอาจารย์
5. อาจารย์พูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน หมายถึง อาจารย์พูดเรื่อง ที่เกี่ยวกับตัวเองหรือพูด อธิบายนอกเหนือจากเรื่องที่สอน ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอน
6. อาจารย์พูดเสียงเบา กระซิบกระซาบ โดยอาจารย์พูด อธิบาย ใช้ ระดับเสียงต่ำกว่าปกติ เช่น พูดเฉพาะกับนักเรียนคนใดคนหนึ่งและเด็กทั้งห้องไม่ได้ยิน ทั่วถึงกัน
7. อาจารย์พูดเสียงสูงกว่าปกติ หมายถึง อาจารย์พูด อธิบายโดยใช้ระดับ เสียงสูงกว่าปกติที่อาจารย์เคยพูดหรืออธิบายมาแล้วในชั่วโมงนั้น เพื่อเน้นความสำคัญหรือ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรื่องที่พูดมากขึ้นกว่าปกติ
8. อาจารย์พูดเสียงคุ้ยั แสดงความโกรธ โดยอาจารย์ว่ากล่าว คุ้ยั นักเรียน หรืออบรมสั่งสอน เมื่อนักเรียนไม่สนใจเรียน คุ้ยักัน ก่อวุ่นวุ่น
9. อาจารย์ทำมือประกอบการอธิบาย โดยอาจารย์ยกมือ แขน ทำท่าทาง ประกอบขณะอธิบาย พูด เพื่อให้ให้นักเรียนมองเห็นภาพพจน์ในเนื้อเรื่องที่สอน
10. อาจารย์ยิ้ม หัวเราะ ในขณะที่สอน อาจเกิดจากการสออารมณ์ เห็นด้วย พอใจ หรือเป็นมุขกลล ให้กำลังใจในการตอบของนักเรียน หรือเพื่อคลี่คลาย

บรรยากาสดึงเครียดในห้องเรียน

11. อาจารย์ใช้สายตาทำซ้ำพฤติกรรมนักเรียน หมายถึง อาจารย์มองนักเรียน ด้วยสายตาที่มีความหมายให้นักเรียนกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยไม่ต้องใช้คำพูด เช่น อาจารย์ลืมหูลูกตาให้นักเรียนหยุดคุยกัน อาจารย์ทำตาตุ่มเมื่อนักเรียนไม่ตอบคำถาม อาจารย์มองนักเรียนนิ่งนานให้นักเรียนเบนความสนใจมายังอาจารย์พูด

12. อาจารย์แสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ โดยการทำหน้าบึ้งตึง ไม่ยิ้ม เมื่อไม่พอใจหรือโกรธ อันอาจเนื่องมาจากนักเรียนไม่ฟังอาจารย์อธิบาย นักเรียนคุยกันเอง นักเรียนซนนอกเรื่องมาก ๆ นักเรียนก่อกวนเพื่อน นักเรียนตอบไม่ตรงความประสงค์ของอาจารย์

13. อาจารย์แสดงกริยาแทนคำพูด หมายถึง อาจารย์กระทำกริยาอาการบางอย่างที่แทนการพูด เช่น การพยักหน้าให้นักเรียนตอบคำถาม โบกมือให้นักเรียนหยุดคุย สั่นหน้าเมื่อไม่เห็นด้วยกับคำพูดของนักเรียน พยักหน้าเห็นด้วยกับคำตอบของนักเรียน ทำหน้าสงสัย ชี้ออกให้นักเรียนตอบ ตบโต๊ะให้นักเรียนหยุดคุยกัน

14. อาจารย์ใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนติดเป็นนิสัย หมายถึง ลักษณะการใช้คำพูดที่อาจารย์แต่ละคนใช้ด้วยความเคยชิน โดยไม่รู้ตัว ติดเป็นนิสัย เช่น ใช่มั้ย....., คราว....., นะฮะ, เออ....., นา ฯลฯ

15. อาจารย์ใช้คำแสดง หมายถึง อาจารย์นำคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่กำลังเป็นที่นิยมมาใช้ แม้จะถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามหลักภาษาก็ตาม เช่น นิ่ง ฐูชา จ๊วย เจ๊ม ส.บ.ม. ไมสน กระจอก ฯลฯ

16. อาจารย์ใช้คำอุทาน เช่น อู๋ อื้อ อัย เฮ้ย ฯลฯ

17. อาจารย์ใช้ประโยคคำถาม โดยอาจารย์ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ซึ่งมีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด ถามปัญหากว้าง ถามปัญหาแคบ

18. อาจารย์ใช้ประโยคกรรมวาจก เช่น คนป่วยถูกให้อาหารโดยพยาบาล สงครามถูกก่อกำขึ้นโดยคอมมิวนิสต์

19. อาจารย์ใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย อาจารย์อธิบาย พูด โดยใช้คำภาษาอังกฤษบางคำแทนภาษาไทย หรือใช้คำภาษาจีนบางคำปนกับภาษาไทย เช่น

สงครามทำให้ King ที่ 3 ต้องหยุดพักงานวรรณกรรมไปชั่วระยะหนึ่ง เชอเป็นตังนึ่ง หรือเปล่า ? ฯลฯ

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล

แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

1. ชั้นทดลองและวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน
2. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ทาทาง และแบบของภาษา

1. ชั้นทดลองและวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรม

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทดลองและวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรม การสอนโดยนำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับอาจารย์ในคณะต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุง คัดแปลงข้อความให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นปรนัย สะดวกในการใช้ แล้วนำไป ทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตต่อไป

วิธีการหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้ฝึกการสังเกตพฤติกรรมก่อนการวิจัย โดยใช้ผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วย 1 คน ได้ศึกษาและทำความเข้าใจความหมาย ของแต่ละข้อความหรือลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนจนเข้าใจแจ่มแจ้ง และท่องจำ ไว้เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ในการสังเกตตรงกัน ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ทดลองเข้าสังเกตพร้อมกัน ใน ขณะที่อาจารย์สอนโดยมิได้ปรึกษากัน เพื่อจดบันทึกความถี่ของแต่ละพฤติกรรม นำความถี่ ที่ได้จากการสังเกตทั้ง 2 คน ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอน

โดยวิธี Intra and Inter Observer Reliability ทำโดยสูตร Scott's

Coefficient (Ober, 1971 : 80)

$$\text{สูตร Reliability} = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

เมื่อ P_o แทน อัตราส่วนของ (Probability) ของการสังเกต
พฤติกรรมใดตรงกันของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จาก
ผลต่างระหว่าง 1.00 และค่าผลรวมของผลต่าง
ระหว่างจำนวนร้อยละของพฤติกรรมของผู้สังเกตทั้ง 2
คน

P_e แทน อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกต
พฤติกรรมใดตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2
คน ซึ่งหาได้จากสัดส่วนของความถี่ของพฤติกรรมที่มี
จำนวนสูงสุดและรองลงมา โดยเลือกจากผู้สังเกต
คนใดคนหนึ่งก็ได้ นำค่าทั้งสองมายกกำลังสองแล้วรวมกัน

ในการที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยเข้าสังเกตพร้อมกัน 1 ครั้ง จะคำนวณหาความ
เชื่อมั่นของการสังเกตได้ 1 ค่า ทำเช่นนั้น 4 ครั้ง จากผลการคำนวณโดยวิธีการดังกล่าว
นี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และ
แบบของภาษาดังต่อไปนี้คือ

ครั้งที่ 1	0.8170
ครั้งที่ 2	0.7955
ครั้งที่ 3	0.9264
ครั้งที่ 4	0.8588

ดังตัวอย่างการหาความเชื่อมั่นของการสังเกต แสดงไว้ในตาราง 3.

ตาราง 3. แสดงวิีหาคาคความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด
เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา

ข้อความที่	ผู้วิจัย	ผู้ช่วย	% ของผู้วิจัย	% ของผู้ช่วย	% แตกต่าง
1.	-	-	-	-	-
2.	15	8	9.09	6.15	2.94
3	3	1	2.09	.77	1.32
4	-	-	-	-	-
5	2	1	1.40	.77	.63
6	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-
8	-	-	-	-	-
9	31	31	21.68	23.85	2.17
10	5	7	3.50	5.38	1.88
11	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-
14	27	27	18.88	20.77	1.89
15	-	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-
17	14	15	9.79	11.54	1.75
18	-	-	-	-	-
19	48	48	33.57	30.77	2.80
รวม	143	130	100	100	15.38

$$P_o = 100 - 0.1538$$

$$= 0.8462$$

$$P_e = (0.3357)^2 + (0.2168)^2$$

$$= 0.1126 + 0.0470$$

$$= 0.1596$$

$$\text{Reliability} = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

$$= \frac{0.8462 - 0.1596}{1 - 0.1596}$$

$$= \frac{0.6866}{0.8404}$$

$$= 0.8170$$

การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสังเกต

ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงของแบบสังเกตโดยพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา และสาระสำคัญของแบบสังเกตเป็นรายข้อ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวม 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาคัดสินความถูกต้องอีกครั้ง

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วย ได้เข้าทำการสังเกตพฤติกรรมการสอนพร้อมกันในชั้นเรียน ในขณะที่อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกำลังทำการสอน โดยเข้านั่งในห้องเรียนร่วมกับผู้เรียนในระยะเวลาที่สามารถได้ยินและมองเห็นพฤติกรรมของอาจารย์อย่างชัดเจนเพื่อจดบันทึกความถี่ของพฤติกรรมการสอนแต่ละข้อได้ถูกต้อง ผู้วิจัยและผู้ช่วยเข้าสังเกตการสอนของอาจารย์ท่านละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที และให้ช่วงเวลาแต่ละครั้งห่างกัน 3-7 วัน แล้วนำผลจากการสังเกตและบันทึก

พฤติกรรมของอาจารย์ท่านนั้นทั้ง 3 ครั้งรวมกัน ถือเป็นพฤติกรรมที่จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ เวลาที่ผู้วิจัยใช้ในการสังเกตครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 39 วัน โดยเริ่มทำการสังเกตตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2519 ถึงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2519 (ในภาคเรียนนี้ มหาวิทยาลัยมีการเรียนชกเชยการหยุดน้ำท่วมในวันหยุดราชการด้วย)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หากการร้อยละในแต่ละข้อของพฤติกรรมการสอน
2. หากความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอนโดยใช้วิธี Intra and Inter Observer Reliability หาโดยใช้สูตร Scott's Coefficient (Ober, 1971 : 80)

$$\text{สูตร} \quad r_{tt} = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

เมื่อ P_o หมายถึง อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกตพฤติกรรมใดตรงกันของผู้สังเกต 2 คน

P_e หมายถึง อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกตพฤติกรรมใดตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน

3. การทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามวุฒิ เพศ โดยใช้ The Mann - Whitney U - Test (Siegel, 1956 : 116-127)

$$\text{สูตร} \quad U = n_1 n_2 + \frac{n_1 (n_1 + 1)}{2} - R_1$$

$$\text{และ} \quad U = n_1 n_2 + \frac{n_2 (n_2 + 1)}{2} - R_2$$

เมื่อ U	หมายถึง	ค่าสถิติที่จะใช้พิจารณาใน U-Distribution
n_1	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
n_2	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มที่ 2
R_1	หมายถึง	ผลรวมของการจัดอันดับ (rank) ของกลุ่มที่มีขนาด n_1
R_2	หมายถึง	ผลรวมของการจัดอันดับ (rank) ของกลุ่มที่มีขนาด n_2

4. การทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามคณะที่ตั้งกักและประสบการณ์การสอน โดยใช้ Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance (Siegel, 1956 : 184-193)

$$\text{สูตร} \quad H = \frac{\frac{12}{N(N+1)} \left\{ \sum_{j=1}^k \frac{R_j^2}{n_j} \right\} - 3(N+1)}{1 - \left\{ \frac{\sum (t^3 - t)}{N^3 - N} \right\}}$$

เมื่อ H	หมายถึง	ค่าสถิติที่จะใช้พิจารณาใน H-Distribution
k	หมายถึง	จำนวนของกลุ่ม
n_j	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่ม j
N	หมายถึง	จำนวนคนทั้งหมด
R_j	หมายถึง	ผลรวมของการจัดอันดับ (rank) ในกลุ่ม j
t	หมายถึง	จำนวนอันดับที่ซ้ำกันแต่ละตัวในกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะเสนอตามลำดับสมมุติฐาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แสดงปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอน ด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา โดยส่วนรวม และเมื่อแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ ประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาของอาจารย์ เมื่อแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ และประสบการณ์การสอน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
N	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
f	หมายถึง	จำนวนความถี่ของพฤติกรรม
R	หมายถึง	ผลรวมของการจัดอันดับ
U	หมายถึง	ค่าสถิติที่จะใช้พิจารณาโดย The Mann - Whitney U-Test
H	หมายถึง	ค่าสถิติที่จะใช้พิจารณาโดย The Kruskal - Wallis One- Way Analysis of Variance

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

แสดงปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาโดยรวม และเมื่อแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ และ ประสบการณ์การสอน

1.1 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของ ภาษาโดยรวม จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ เมื่อคำนวณหาค่า ร้อยละในแต่ละข้อความของพฤติกรรม ปรากฏดังแสดงไว้ในตาราง 4.

ตาราง 4. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน โดยจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จำนวน 46 คน	
		ความถี่	%
1	อาจารย์พูดเร็วกว่าปกติ	336	1.92
2	อาจารย์พูดช้ามากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน	2056	11.77
3	อาจารย์พูดยกตัวอย่างประกอบ	1010	5.78
4	อาจารย์พูดคัดบทหรือแทรกขณะนักเรียนพูด	167	.96
5	อาจารย์พูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน	871	4.98
6	อาจารย์พูดเสียงเบา กระซิบกระซาบ	223	1.28
7	อาจารย์พูดเสียงสูงเกินไป	265	1.52
8	อาจารย์พูดเสียงดังเกินไป แสดงความโกรธ	46	.26
9	อาจารย์ทำมือประกอบการอธิบาย	3262	18.67
10	อาจารย์ยิ้ม หัวเราะ	1302	7.45
11	อาจารย์ใช้สายตากำชับพฤติกรรมนักเรียน	7	.04
12	อาจารย์แสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ	25	.14
13	อาจารย์แสดงกริยาแทนคำพูด	295	1.69
14	อาจารย์ใช้คำชักชวนหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย	3084	17.65
15	อาจารย์ใช้คำแสดง	84	.48
16	อาจารย์ใช้คำอุทาน	110	.63
17	อาจารย์ใช้ประโยคคำถาม	2875	16.45
18	อาจารย์ใช้ประโยคกรรมวาจก	95	.54
19	อาจารย์ใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย	1361	7.79
	รวม	17474	100.00

จากตาราง 4. แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมการทำมือประกอบการอธิบายมากที่สุด คือ ร้อยละ 18.67 และใช้พฤติกรรมรองลงมา คือพฤติกรรมการใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย พฤติกรรมการใช้ประโยคคำถามและพูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่อาจารย์ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การใช้สายตา กำชับพฤติกรรมนักเรียน คือร้อยละ .04

เมื่อรวมพฤติกรรมย่อยทั้งหมดเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ แล้วหาราคาร้อยละของพฤติกรรมแต่ละประเภท ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง 5.

ตาราง 5. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน โดยจำแนกตามประเภทพฤติกรรม

ประเภทพฤติกรรมการสอน	จำนวน 46 คน	
	ความถี่	%
1. การพูดและน้ำเสียง	4974	28.47
2. กริยาอาการและท่าทาง	4891	27.99
3. แบบของภาษา	7609	43.54
รวม	17474	100.00

ตาราง 5. แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมการสอนแบบของภาษามากที่สุดคือร้อยละ 43.54 และพฤติกรรมที่ใช้รองลงมาก็คือ การพูดและน้ำเสียง และน้อยที่สุดได้แก่กริยาอาการและท่าทางคือร้อยละ 27.99

1.2 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามคณะที่สังกัด

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยแยกตามคณะที่สังกัด แล้วคำนวณหาการร้อยละในแต่ละข้อความของพฤติกรรม ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง 6.

ตาราง 6. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามคณะที่ตั้งกัก
โดยจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	คณะศึกษาศาสตร์		คณะมนุษยศาสตร์		คณะสังคมศาสตร์		คณะวิทยาศาสตร์	
		ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%
1	อาจารย์พูดเร็วกว่าปกติ	91	2.28	51	1.37	101	2.40	93	1.67
2	อาจารย์พูดช้ามากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน	415	10.41	463	12.44	486	11.54	692	12.46
3	อาจารย์พูดยกตัวอย่างประกอบ	313	7.85	235	6.32	261	6.20	201	3.62
4	อาจารย์พูดต่อหรือแทรกขณะนักเรียนพูด	20	.50	49	1.32	35	.83	63	1.13
5	อาจารย์พูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน	184	4.62	247	6.64	190	4.51	250	4.50
6	อาจารย์พูดเสียงเบา กระซิบกระซาบ	35	.88	50	1.34	62	1.47	76	1.37
7	อาจารย์พูดเสียงสูงกว่าปกติ	52	1.30	73	1.96	52	1.23	88	1.58
8	อาจารย์พูดเสียงกุดัน แสดงความโกรธ	7	.18	5	.13	2	.05	32	.57
9	อาจารย์ทำมือประกอบการอธิบาย	757	18.99	759	20.39	773	18.35	973	17.52
10	อาจารย์ยิ้ม หัวเราะ	253	6.35	288	7.74	323	7.67	438	7.88
11	อาจารย์ใช้สายตาทำซ้ำพฤติกรรมนักเรียน	0	.00	5	.13	0	.00	2	.04
12	อาจารย์แสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ	7	.18	2	.05	2	.05	14	.25
13	อาจารย์แสดงกิริยาแทนคำพูด	88	2.21	47	1.26	78	1.85	82	1.48
14	อาจารย์ใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนติดเป็นนิสัย	826	20.72	589	15.83	936	22.22	733	13.20
15	อาจารย์ใช้คำแสดง	2	.05	12	.32	43	1.02	27	.48
16	อาจารย์ใช้คำอุทาน	10	.25	46	1.24	19	.45	35	.63
17	อาจารย์ใช้ประโยคคำถาม	523	13.37	474	12.74	560	13.30	1308	23.55
18	อาจารย์ใช้ประโยคกรรมวาจก	18	.45	15	.40	42	1.00	20	.36
19	อาจารย์ใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย	375	9.41	312	8.38	247	5.86	427	7.69
	รวม	3986	100.00	3722	100.00	4212	100.00	5554	100.00

ผลจากการาง 6. แสดงให้เห็นว่า อาจารย์คณะต่าง ๆ ใช้พฤติกรรมการสอนแต่ละประเภทแตกต่างกันเล็กน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละคณะแล้ว พบว่า

คณะศึกษาศาสตร์อาจารย์ใช้พฤติกรรมใช้คำชี้แนะหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย มากที่สุด คือร้อยละ 20.72 รองลงมาคือ พฤติกรรมทำมือประกอบการอธิบาย การใช้ประโยคคำถาม การพูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน การใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย การพูดยกตัวอย่างประกอบ การยิ้ม หัวเราะ ตามลำดับ พฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่การใช้คำแสดง คือร้อยละ .05 และพฤติกรรมที่ไม่ใช้เลยก็คือ การใช้สายตากำชับพฤติกรรมนักเรียน

คณะมนุษยศาสตร์ อาจารย์ใช้พฤติกรรมการทำมือประกอบการอธิบายมากที่สุดคือ ร้อยละ 20.39 รองลงมาคือ พฤติกรรมการใช้คำชี้แนะหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย การใช้ประโยคคำถาม การพูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน การใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย การยิ้ม หัวเราะ ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ คือร้อยละ .05

คณะสังคมศาสตร์ พฤติกรรมที่อาจารย์ใช้มากที่สุดคือ การใช้คำชี้แนะหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย คือร้อยละ 22.22 พฤติกรรมที่ใช้มากรองลงมาคือ การทำมือประกอบการอธิบาย การใช้ประโยคคำถาม การพูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน การยิ้ม หัวเราะ การพูดยกตัวอย่างประกอบตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ได้ใช้เลยคือ การใช้สายตากำชับพฤติกรรมนักเรียน และพฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่การพูดเสียงคุ้ยั แสดงความโกรธ การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ คือร้อยละ .05

คณะวิทยาศาสตร์ พฤติกรรมที่อาจารย์ใช้มากที่สุดได้แก่ การใช้ประโยคคำถาม คือร้อยละ 23.55 รองลงมาคือ การทำมือประกอบการอธิบาย การใช้คำชี้แนะหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย การพูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกันตามลำดับ และพฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่ การใช้สายตากำชับพฤติกรรมนักเรียน คือร้อยละ .04

เพื่อให้เห็นผลการวิเคราะห์ง่ายขึ้น จึงรวมพฤติกรรมย่อยทั้งหมดเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ และแสดงค่าร้อยละของพฤติกรรมแต่ละประเภท จำแนกตามคณะ ดังแสดงไว้ในตาราง 7.

ตารางที่ 7. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามประเภทพฤติกรรม
เมื่อแยกตามคณะ

ประเภทพฤติกรรม การสอน	คณะศึกษา ฯ		คณะมนุษย ฯ		คณะสังคม ฯ		คณะวิทย์ ฯ	
	ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%
1. การพูดและ น้ำเสียง	1117	28.02	1173	31.52	1189	28.23	1495	26.90
2. กริยาอาการ และท่าทาง	1105	27.73	1101	29.57	1176	27.92	1509	27.18
3. แบบของภาษา	1764	44.25	1448	38.91	1847	43.85	2550	45.92
รวม	3986	100.00	3722	100.00	4212	100.00	5554	100.00

จากตาราง 7. จะเห็นว่า อาจารย์ทุกคณะต่างก็ใช้พฤติกรรมการสอนแบบของ
ภาษามากกว่าพฤติกรรมประเภทอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาแต่ละคณะแล้ว ปรากฏว่า คณะ
ศึกษาศาสตร์ใช้พฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง และประเภทกริยาอาการ
และท่าทาง เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ตามลำดับ ซึ่งเหมือนกับคณะมนุษยศาสตร์และคณะ
สังคมศาสตร์ ส่วนคณะวิทยาศาสตร์ใช้พฤติกรรมการสอนประเภทกริยาอาการและท่าทาง
ประเภทการพูดและน้ำเสียง เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมแต่ละประเภทเปรียบเทียบระหว่างคณะ จะพบว่าพฤติกรรมการ
พูดและน้ำเสียง อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ใช้มากที่สุด และคณะวิทยาศาสตร์ใช้น้อยที่สุด
พฤติกรรมกริยาอาการและท่าทาง อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ใช้มากที่สุด และคณะวิทยาศาสตร์
ใช้น้อยที่สุด และพฤติกรรมแบบของภาษา อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ใช้มากที่สุด และคณะ
มนุษยศาสตร์ใช้น้อยที่สุด

1.3 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของ
ภาษา เมื่อแยกตามวิธี

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกตามวิธี แล้วคำนวณหาค่าร้อยละในแต่ละข้อความของพฤติกรรม ปรากฏผล ดังแสดงไว้ในตาราง 8.

ตาราง 8. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามวุฒิ
โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ข้อความ	ปริญญา ต่างประเทศ		ปริญญา ในประเทศ	
		ความถี่	%	ความถี่	%
1	อาจารย์พูดเร็วกว่าปกติ	119	1.51	217	2.26
2	อาจารย์พูดช้ามากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน	790	10.03	1266	13.20
3	อาจารย์พูดยกตัวอย่างประกอบ	410	5.20	600	6.25
4	อาจารย์พูดคั่นบทหรือแทรกขณะนักเรียนพูด	106	1.35	61	.64
5	อาจารย์พูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน	441	5.59	430	4.48
6	อาจารย์พูดเสียงเบา กระซิบกระซาบ	70	.89	153	1.60
7	อาจารย์พูดเสียงดังกว่าปกติ	130	1.65	136	1.42
8	อาจารย์พูดเสียงดุดัน แสดงความโกรธ	36	.46	10	.11
9	อาจารย์ทำมือประกอบการอธิบาย	1143	14.50	1941	20.23
10	อาจารย์ขม หัวเราะ	12	.15	72	.75
11	อาจารย์ใช้สายตากำกับพฤติกรรมนักเรียน	59	.75	51	.53
12	อาจารย์แสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ	1407	17.85	1468	15.30
13	อาจารย์แสดงกิริยาแทนคำพูด	49	.62	46	.48
14	อาจารย์ใช้คำขื่นคันหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย	680	8.63	680	7.09
15	อาจารย์ใช้คำแสดง	1574	19.97	1688	17.59
16	อาจารย์ใช้คำอุทาน	657	8.34	645	6.72
17	อาจารย์ใช้ประโยคคำถาม	2	.03	5	.05
18	อาจารย์ใช้ประโยคกรรมวาจก	17	.22	8	.08
19	อาจารย์ใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย	178	2.26	117	1.22
	รวม	7880	100.00	9594	100.00

ผลจากการาง 8. แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาต่างประเทศใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดงมากที่สุด คือร้อยละ 19.97 และใช้พฤติกรรมการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ และใช้การทำมือประกอบการอธิบายมากเป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาในประเทศใช้พฤติกรรมการทำมือประกอบการอธิบายมากที่สุด คือร้อยละ 20.23 และใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดง และใช้การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ มากเป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมที่อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาต่างประเทศและวุฒิปริญญาในประเทศใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การใช้ประโยคคำถาม คือร้อยละ .03 และร้อยละ .05 ตามลำดับ

เพื่อให้เห็นผลการวิเคราะห์ง่ายขึ้น จึงรวมพฤติกรรมย่อยทั้งหมดเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ และแสดงการร้อยละของพฤติกรรมแต่ละประเภท จำแนกตามวุฒิ ดังแสดงไว้ในตาราง 9.

ตาราง 9. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามประเภทพฤติกรรม
เมื่อแยกตามวุฒิ

ประเภทพฤติกรรมการสอน	ปริญญาต่างประเทศ		ปริญญาในประเทศ	
	ความถี่	%	ความถี่	%
1. การพูดและน้ำเสียง	2102	26.68	2873	29.95
2. กริยาอาการและท่าทาง	3350	42.51	4258	44.38
3. แบบของภาษา	2428	30.81	2463	25.67
รวม	7880	100.00	9594	100.00

ผลจากตาราง 9 จะเห็นได้ว่า ทั้งอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาต่างประเทศและวุฒิปริญญาในประเทศ ต่างก็ใช้พฤติกรรมการสอนประเภทกริยาอาการและท่าทางมากที่สุดคือร้อยละ 42.51 และร้อยละ 44.38 ตามลำดับ อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาต่างประเทศใช้พฤติกรรมแบบของภาษาและประเภทการพูดและน้ำเสียง รองลงมาตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาในประเทศใช้พฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง และแบบของภาษา รองลงมาตามลำดับ

1.4 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามเพศ

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยแยกตามเพศ แล้วคำนวณหาการร้อยละในแต่ละข้อความของพฤติกรรม ปรากฏผล ดังแสดงไว้ในตาราง 10.

ตาราง 10. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามเพศ
โดยจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ชาย		อาจารย์หญิง	
		ความถี่	%	ความถี่	%
1	อาจารย์พูดเร็วกว่าปกติ	139	1.72	197	2.10
2	อาจารย์พูดช้ามากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน	1063	13.16	993	10.57
3	อาจารย์พูดยกตัวอย่างประกอบ	446	5.52	564	6.00
4	อาจารย์พูดกับทหรือแทรกขณะนักเรียนพูด	76	.94	91	.97
5	อาจารย์พูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน	462	5.72	409	4.35
6	อาจารย์พูดเสียงเบา กระซิบกระซาบ	106	1.31	117	1.25
7	อาจารย์พูดเสียงสูงกว่าปกติ	160	1.98	106	1.13
8	อาจารย์พูดเสียงดังเกินไป แสดงความโกรธ	9	.11	37	.39
9	อาจารย์ทำมือประกอบการอธิบาย	1447	17.91	1636	17.41
10	อาจารย์ยิ้ม หัวเราะ	74	.92	10	.11
11	อาจารย์ไ้สยตาทักจับผิดกรรมนักเรียน	82	1.02	28	.30
12	อาจารย์แสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ	1029	12.74	1846	19.65
13	อาจารย์แสดงกริยาแทนคำพูด	32	.40	63	.67
14	อาจารย์ใช้คำขื่นต้นหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย	563	6.97	798	8.49
15	อาจารย์ใช้คำแสดง	1702	21.07	1560	16.60
16	อาจารย์ใช้คำอุทาน	538	6.66	764	8.13
17	อาจารย์ใช้ประโยคคำถาม	3	.04	4	.04
18	อาจารย์ใช้ประโยคกรรมวาจก	6	.07	19	.20
19	อาจารย์ใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย	141	1.74	154	1.64
	รวม	8078	100.00	9396	100.00

ผลจากการาง 10 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ชายใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดงมากที่สุด คือร้อยละ 21.07 และใช้พฤติกรรมการทำมือประกอบการอธิบาย และพฤติกรรม การพูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน มากเป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ตามลำดับ ส่วนอาจารย์หญิงใช้พฤติกรรมการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ มากที่สุด คือร้อยละ 19.65 และใช้พฤติกรรมการทำมือประกอบการอธิบาย และการใช้คำแสดง มากเป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมที่อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงใช้น้อยที่สุดเท่า ๆ กัน ได้แก่ การใช้ประโยคคำถาม คือร้อยละ .04

เพื่อให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้างต้น จึงรวมพฤติกรรมย่อยทั้งหมดเป็น 3 ประเภท ใหญ่ ๆ และแสดงการร้อยละของพฤติกรรมแต่ละประเภท จำแนกตามเพศ ดังแสดงไว้ใน ตาราง 11.

ตาราง 11. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามประเภทพฤติกรรม
เมื่อแยกตามเพศ

ประเภทพฤติกรรมการสอน	อาจารย์ชาย		อาจารย์หญิง	
	ความถี่	%	ความถี่	%
1. การพูดและน้ำเสียง	2461	30.46	2514	26.76
2. กริยาอาการและท่าทาง	3227	39.95	4381	46.62
3. แบบของภาษา	2390	29.59	2501	26.62
รวม	8078	100.00	9396	100.00

ผลจากตาราง 11. จะเห็นว่าทั้งอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง ต่างก็ใช้พฤติกรรมการสอนประเภทการแสดงกริยาอาการและท่าทาง มากที่สุด คือร้อยละ 39.95 และร้อยละ 46.62 ตามลำดับ อาจารย์ชายใช้พฤติกรรมประเภทการพูดและน้ำเสียง และแบบของภาษารองลงมาตามลำดับ ส่วนอาจารย์หญิงใช้พฤติกรรมการพูดและน้ำเสียง และแบบของภาษา เป็นอันดับรองลงมาพอ ๆ กันทั้ง 2 ประเภท

1.5 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยแยกตามประสบการณ์การสอน แล้วคำนวณหาการร้อยละในแต่ละข้อความของพฤติกรรม ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง 12.

ตาราง 12. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามประสบการณ์
การสอน โดยจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	1 - 5 ปี		6 - 10 ปี		11 - 15 ปี		16 ปีขึ้นไป	
		ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%
1	อาจารย์พูดเร็วกว่าปกติ	119	2.11	96	1.59	60	6.06	61	1.27
2	อาจารย์พูดช้ามากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน	773	13.72	688	11.38	176	17.78	419	8.72
3	อาจารย์พูดยกตัวอย่างประกอบ	348	6.17	323	5.35	53	5.35	286	5.95
4	อาจารย์พูดกับทหรือแทรกขณะนักเรียนพูด	28	.50	63	1.04	13	1.31	62	1.29
5	อาจารย์พูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน	231	4.10	383	6.34	24	2.43	233	4.85
6	อาจารย์พูดเสียงเบา กระซิบกระซาบ	92	1.63	46	.76	32	3.23	53	1.10
7	อาจารย์พูดเสียงสูงกว่าปกติ	47	.83	115	1.90	47	4.75	57	1.19
8	อาจารย์พูดเสียงกึกกั้น แสดงความโกรธ	2	.04	5	.08	9	.91	30	.63
9	อาจารย์ทำมือประกอบการอธิบาย	1218	21.61	1240	20.52	76	7.68	550	11.45
10	อาจารย์ยิ้ม หัวเราะ	21	.37	57	.94	2	.20	4	.08
11	อาจารย์ใช้สายตาทำวัชพฤติกรรมนักเรียน	17	.30	56	.93	9	.91	28	.59
12	อาจารย์แสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ	735	13.04	877	14.51	178	17.98	1085	22.59
13	อาจารย์แสดงกริยาแทนคำพูด	34	.60	22	.36	0	.00	39	.81
14	อาจารย์ใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนติดเป็นนิสัย	445	7.90	470	7.78	43	4.34	403	8.39
15	อาจารย์ใช้คำแสดง	1026	18.20	1091	18.05	199	20.10	946	19.69
16	อาจารย์ใช้คำอุทาน	436	7.74	414	6.85	34	3.43	418	8.70
17	อาจารย์ใช้ประโยคคำถาม	0	0.00	2	.03	3	.30	2	.04
18	อาจารย์ใช้ประโยคกรรมวาจก	2	.04	2	.03	7	.71	14	.29
19	อาจารย์ใช้คำภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย	62	1.10	94	1.56	25	2.53	114	2.37
	รวม	5636	100.00	6044	100.00	990	100.00	4804	100.00

ผลจากตาราง 12. แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และ 6-10 ปี ใช้พฤติกรรมการทำงานประกอบกรอธิบายมากที่สุด คือร้อยละ 21.61 และ 20.52 ตามลำดับ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี ใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดง และพฤติกรรมการพูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน มากเป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ตามลำดับ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี ใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดงและพฤติกรรมการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ มากเป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ตามลำดับ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี ใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดงมากที่สุด คือ ร้อยละ 20.10 และพฤติกรรมที่ใช้เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ และพฤติกรรมการพูดซ้ำมากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไปใช้พฤติกรรมการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ มากที่สุด คือร้อยละ 22.59 และพฤติกรรมที่ใช้เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ได้แก่ พฤติกรรมการใช้คำแสดง และการทำมือประกอบกรอธิบาย ตามลำดับ

สำหรับพฤติกรรมที่อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี ไม่ได้ใช้เลย ได้แก่ การใช้ประโยคคำถาม และพฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่การพูดเสียงคุ้ยๆ แสดงความ โกรธ และพฤติกรรมการใช้ประโยคกรมวจาก คือร้อยละ .04 เท่า ๆ กัน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี ใช้พฤติกรรมการใช้ประโยคคำถาม และการใช้ประโยคกรมวจาก น้อยที่สุดเท่า ๆ กัน คือร้อยละ .03 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี ใช้พฤติกรรมการข่ม หัวเราะ น้อยที่สุด คือร้อยละ .20 และพฤติกรรมที่ไม่ได้ใช้เลยได้แก่การแสดงกริยาแทนคำพูด สำหรับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไป ใช้พฤติกรรมการใช้ประโยคคำถามน้อยที่สุด คือร้อยละ .04

เพื่อให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้างต้น จึงรวมพฤติกรรมย่อยทั้งหมดเป็น 3 ประเภท ใหญ่ ๆ และแสดงร้อยละของพฤติกรรมแต่ละประเภทจำแนกตามประสบการณ์การสอน ดังแสดงไว้ในตาราง 13.

ตาราง 13. แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอน จำแนกตามประเภทพฤติกรรม
เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน

ประเภทพฤติกรรม	1 - 5 ปี		6 - 10 ปี		11 - 15 ปี		16 ปีขึ้นไป	
การสอน	ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%
1. การพูดและ น้ำเสียง	1640	29.10	1719	28.44	414	41.82	1201	25.00
2. กริยาอาการ และท่าทาง	2470	43.82	2722	45.04	308	31.11	2109	43.90
3. แบบของภาษา	1526	27.08	1603	26.52	268	27.07	1494	31.10
รวม	5636	100.00	6044	100.00	990	100.00	4804	100.00

ผลจากตาราง 13. จะเห็นได้ว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และ 16 ปีขึ้นไป ต่างก็ใช้พฤติกรรมการสอนประเภทกริยาอาการและท่าทางมากที่สุด คือร้อยละ 43.82, ร้อยละ 45.04 และร้อยละ 43.90 ตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี ใช้พฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง มากที่สุด คือร้อยละ 41.82 สำหรับพฤติกรรมที่อาจารย์ใช้เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 ตามลำดับกันคือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และ 6-10 ปี ต่างก็ใช้พฤติกรรมประเภทการพูดและน้ำเสียงและแบบของภาษา อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี ใช้พฤติกรรมประเภทกริยาอาการและท่าทางและแบบของภาษา และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไป ใช้พฤติกรรมแบบของภาษา และประเภทการพูดและน้ำเสียง

ตอนที่ 2

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบ
ของภาษาของอาจารย์ เมื่อแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ และประสบการณ์การสอน

2.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบ
ของภาษา เมื่อแยกตามคณะที่สังกัด ปรากฏผลดังในตาราง 14.

ตาราง 14. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบ
ของภาษา เมื่อแยกตามคณะ

คณะ	N	f	$\bar{X}$	R	H
1. คณะศึกษาศาสตร์	12	3986	332.167	208.0	5.804
2. คณะมนุษยศาสตร์	9	3722	413.556	269.5	
3. คณะสังคมศาสตร์	10	4212	421.200	276.5	
4. คณะวิทยาศาสตร์	15	5554	370.267	327.0	
รวม	46	17474		1081	

จากตาราง 14. จะเห็นได้ว่า อาจารย์ที่สังกัดต่างคณะกัน มีพฤติกรรมการสอน
ด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
($X^2_{.05, 3 \text{ df}} = 7.81$) ซึ่งคำนวณกับสมมุติฐานข้อ 2 นั่นคือ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม
แล้ว ไม่ว่าอาจารย์จะสังกัดคณะใด ๆ ก็ตาม จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง
ท่าทาง และแบบของภาษา ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรม จะปรากฏผลดังในตาราง 15.

ตาราง 15. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กริยา
อาการและท่าทาง แบบของภาษา ของอาจารย์ทั้งสี่คนด้วยกัน

ประเภทพฤติกรรมการสอน	ค่าสถิติ	คณะ			
		ศึกษา ฯ	มนุษย ฯ	สังคม ฯ	วิทย์ ฯ
1. การพูดและน้ำเสียง	N	12	9	10	15
	$\bar{X}$	93.083	130.333	118.900	99.667
	R	216.500	291.500	252.000	321.000
	H	6.460			
2. กริยาอาการและท่าทาง	$\bar{X}$	147.000	160.889	184.700	170.000
	R	237.500	258.000	272.500	313.000
	H	3.609			
3. แบบของภาษา	$\bar{X}$	92.083	122.333	117.600	100.600
	R	239.000	204.000	266.000	372.000
	H	1.564			

จากตาราง 15. แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรม ปรากฏว่า อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ใช้พฤติกรรมประเภทการพูดและน้ำเสียง กริยาอาการและท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ อาจารย์ทั้ง 4 คณะ ใช้พฤติกรรมทั้ง 3 ประเภทควมปริมาณพอ ๆ กัน

2.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามวุฒิ ปรากฏผลดังในตาราง 16.

ตาราง 16. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบ
ของภาษา เมื่อแยกตามวุฒิ

วุฒิ	N	f	$\bar{X}$	R	U
ปริญญาภายในประเทศ	26	9594	369.000	562.5	-1.075
ปริญญาต่างประเทศ	20	7880	394.000	518.5	
รวม	46	17474		1080	

จากตาราง 16. แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พฤติกรรม
การสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาของอาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายใน
ประเทศและอาจารย์ที่ได้รับปริญญาต่างประเทศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ซึ่งค้านกับสมมุติฐานข้อ 3 นั่นคือ อาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการ
สอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาพอ ๆ กัน

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรม เพื่อทดสอบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิทางการ-
ศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กริยาอาการและท่าทาง
และแบบของภาษา แตกต่างกันหรือไม่ ปรากฏผลดังตาราง 17.

ตาราง 17. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กิริยา
อาการและท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษา
ต่างกัน

ประเภทพฤติกรรมการสอน	ค่าสถิติ	วุฒิ	
		ปริญญาภายในประเทศ	ปริญญาต่างประเทศ
1. การพูดและน้ำเสียง	N	26	20
	$\bar{X}$	100.500	105.100
	R	595.5	485.5
	U	-.344	
2. กิริยาอาการและท่าทาง	$\bar{X}$	94.731	121.400
	R	520.5	560.5
	U	-2.005*	
3. แบบของภาษา	$\bar{X}$	163.769	167.500
	R	601.0	480.0
	U	-.222	

* ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

จากตาราง 17. แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรม
ปรากฏว่า พฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง และแบบของภาษา ของอาจารย์
ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศและอาจารย์ที่ได้รับปริญญาต่างประเทศ แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ แต่พฤติกรรมการสอนประเภทกิริยาอาการและท่าทางของอาจารย์ที่ได้รับ
ปริญญาภายในประเทศและอาจารย์ที่ได้รับปริญญาต่างประเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ($z_{.05} = \pm 1.96$) โดยที่อาจารย์ที่ได้รับปริญญา
ต่างประเทศมีพฤติกรรมการสอนประเภททฤษฎีอาการและท่าทางมากกว่าอาจารย์ที่ได้รับ
ปริญญาภายในประเทศ

2.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และ
แบบของภาษา เมื่อแยกตามเพศ ปรากฏดังตาราง 18.

ตาราง 18. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และ
แบบของภาษา เมื่อแยกตามเพศ

เพศ	N	f	$\bar{X}$	R	U
ชาย	21	8078	384.667	397.5	-2.117*
หญิง	25	9396	375.840	683.5	
รวม	46	17474		1081	

* ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

จากตาราง 18. แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง
ท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมุติฐานข้อ 4 และเมื่อพิจารณาจากความถี่เฉลี่ย
แล้ว จะเห็นได้ว่า อาจารย์ชายมีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทางและแบบ
ของภาษา มากกว่าอาจารย์หญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรม จะปรากฏดังในตาราง 19.

ตาราง 19. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กิริยา
อาการและท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง

ประเภทพฤติกรรมการสอน	สถิติ	เพศ	
		ชาย	หญิง
1. การพูดและน้ำเสียง	N	21	25
	$\bar{X}$	117.190	100.560
	R	583.0	498.0
	U	-1.974*	
2. กิริยาอาการและท่าทาง	$\bar{X}$	113.810	100.040
	R	548.0	533.0
	U	-1.202	
3. แบบของภาษา	$\bar{X}$	153.667	175.240
	R	427.5	653.5
	U	-1.456	

* ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

จากตาราง 19. แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรม
ปรากฏว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมการสอนประเภทกิริยาอาการ
และท่าทาง และแบบของภาษาของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงแตกต่างกันอย่างไม่
มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงใช้พฤติกรรมประเภทการพูดและ
น้ำเสียงแตกต่างกัน แต่ใช้พฤติกรรมประเภทกิริยาอาการและท่าทาง และแบบของภาษา

พอ ๆ กัน

2.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบ
ของภาษา เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน ปรากฏดังตาราง 20.

ตาราง 20. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบ
ของภาษา เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์การสอน	N	f	$\bar{X}$	R	H
1 - 5 ปี	16	5636	352.250	325.5	5.142
6 - 10 ปี	16	6044	377.750	364.5	
11 - 15 ปี	3	990	330.000	50.0	
16 ปีขึ้นไป	11	4804	436.727	341.0	
รวม	46	17474		1081	

จากตาราง 20. แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาพฤติกรรมโดยรวมแล้ว พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ที่มี ประสบการณ์การสอน 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-15 ปี และ 16 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่าง ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน จะใช้พฤติกรรม การสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาพอ ๆ กัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 5.

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรมเพื่อให้ทราบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ การสอนต่างกัน จะมีพฤติกรรมประเภทการพูดและน้ำเสียง กริยาอาการและท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกันหรือไม่ ปรากฏดังตาราง 21.

ตาราง 21. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กิริยา
อาการและท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์ที่มีประสบการณ์
การสอนต่างกัน

ประเภทพฤติกรรมการสอน	สถิติ	ประสบการณ์การสอน			
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
1. การพูดและน้ำเสียง	N	16	16	3	11
	$\bar{X}$	102.500	107.438	138.333	109.182
	R	339.0	359.5	98.5	284.0
	H	2.348			
2. กิริยาอาการและท่าทาง	$\bar{X}$	95.375	100.188	89.333	135.818
	R	317.0	351.5	57.0	355.5
	H	6.501			
3. แบบของภาษา	$\bar{X}$	154.375	170.125	102.667	191.727
	R	341.0	393.0	29.5	317.5
	H	5.392			

จากตาราง 21. แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรมแล้ว
ปรากฏว่า พฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กิริยาอาการและท่าทาง และ
แบบของภาษา ของอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-15 ปี และ
16 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์
การสอนต่างกัน ใช้พฤติกรรมการสอนประเภทการพูดและน้ำเสียง กิริยาอาการและ
ท่าทาง และแบบของภาษา พอ ๆ กัน

สรุปผลและอภิปรายผล

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา
2. เพื่อศึกษาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา
3. เพื่อศึกษาว่าอาจารย์ที่สอนในคณะต่าง ๆ ใช้พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาในลักษณะต่าง ๆ เป็นปริมาณเท่าไร
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาของอาจารย์ โดยแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เฟศ และประสบการณ์การสอน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ที่ทำการสอนชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2518 จำนวน 46 คน เป็นอาจารย์ชาย 21 คน อาจารย์หญิง 25 คน ซึ่งแยกตามคณะที่สังกัดดังนี้

คณะศึกษาศาสตร์ 12 คน

คณะมนุษยศาสตร์ 9 คน

คณะสังคมศาสตร์ 10 คน

คณะวิทยาศาสตร์ 15 คน

และนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่เรียนกับอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 19 ข้อความ มีความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.7955 - 0.9264 แบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ 3 ประเภทคือ

- | | |
|------------------------|-----------|
| 1. การพูดและน้ำเสียง | 8 ข้อความ |
| 2. กริยาอาการและท่าทาง | 5 ข้อความ |
| 3. แบบของภาษา | 6 ข้อความ |

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เข้าดำเนินการสังเกตพร้อมกันในชั้นเรียนที่อาจารย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำลังสอน รวม 3 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที จดบันทึกความถี่ หากค่าเฉลี่ยจากผลรวมของการสังเกตทั้ง 2 คน ผลที่ได้ถือเป็นพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนโดยใช้สูตรของสก็อตต์ (Scott's Coefficient)
2. หาปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอน โดยหาค่าร้อยละของแต่ละพฤติกรรม
3. ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามวุฒิและเพศ โดยใช้ The Mann - Whitney U-Test
4. ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามคณะที่สังกัดและประสบการณ์การสอน โดยใช้ The Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏผลดังนี้

1. ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นอยู่ในเกณฑ์สูงพอที่จะเชื่อถือได้
2. ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาโดยรวม และเมื่อแยกตามคณะที่ตั้งกัก วุฒิ เพศ และประสบการณ์การสอน แยกกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

2.1 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาโดยรวม

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมการทำมือ ประกอบการอธิบาย มากที่สุด และใช้พฤติกรรมการใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย เป็นอันดับรองลงมา และใช้พฤติกรรมการใช้สายตากำกับพฤติกรรมนักเรียนน้อยที่สุด เมื่อจำแนกตามประเภทพฤติกรรม พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมแบบของภาษามากที่สุด และใช้พฤติกรรมประเภทกิริยาอาการและท่าทาง น้อยที่สุด

2.2 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา แยกตามคณะที่ตั้งกัก

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ใช้พฤติกรรมการใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัยมากที่สุด รองลงมาคือ การทำมือ ประกอบการอธิบาย และใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดงน้อยที่สุด พฤติกรรมที่ไม่ใช้เลยคือ การใช้สายตากำกับพฤติกรรมนักเรียน อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ใช้พฤติกรรมการทำมือ ประกอบการอธิบายมากที่สุด รองลงมาคือการใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย พฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดคือ การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ ใช้พฤติกรรมการใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย รองลงมาคือ การทำมือประกอบการอธิบาย ส่วนพฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดและใช้เท่า ๆ กัน คือ การพูดเสียงดังเกินไป แสดงความโกรธ และการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ใช้พฤติกรรมการใช้

ประโยคคำถามมากที่สุด รองลงมาคือ การทำมือประกอบการอธิบาย และใช้พฤติกรรม การใช้สายตา กำชับพฤติกรรมนักเรียนน้อยที่สุด

เมื่อจำแนกตามประเภทพฤติกรรม พบว่า อาจารย์ทุกคณะวิชาต่างก็ใช้พฤติกรรมแบบของภาษามากที่สุด และอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ใช้พฤติกรรมประเภทกริยาอาการและท่าทางน้อยที่สุด ส่วนคณะวิทยาศาสตร์ ใช้พฤติกรรมประเภทการพูดและนำเสนียน้อยที่สุด

2.3 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามวุฒิ

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาในประเทศ ใช้พฤติกรรมการทำมือประกอบการอธิบายมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้คำแสดง อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาต่างประเทศใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดงมากที่สุด สำหรับพฤติกรรมที่อาจารย์ทั้งที่มีวุฒิปริญญาในประเทศและปริญญาดังประเทศต่างก็ใช้น้อยที่สุดคือ การใช้ประโยคคำถาม เมื่อจำแนกตามประเภทพฤติกรรม พบว่า ทั้งอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาในประเทศและปริญญาดังประเทศ ต่างก็ใช้พฤติกรรมประเภทกริยาอาการและท่าทาง มากที่สุด อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาในประเทศใช้พฤติกรรมประเภทแบบของภาษาน้อยที่สุด ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาต่างประเทศใช้พฤติกรรมการพูดและนำเสนอียน้อยที่สุด

2.4 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา เมื่อแยกตามเพศ

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ชายใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดงมากที่สุด รองลงมาคือ การทำมือประกอบการอธิบาย อาจารย์หญิงใช้พฤติกรรมการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ มากที่สุด รองลงมาคือ การทำมือประกอบการอธิบาย ส่วนพฤติกรรมที่อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงต่างก็ใช้น้อยที่สุดเท่า ๆ กันคือ การใช้ประโยคคำถาม เมื่อจำแนกตามประเภทพฤติกรรม พบว่า ทั้งอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง ต่างก็ใช้พฤติกรรมประเภทการแสดงกริยาอาการและท่าทางมากที่สุด และต่างก็ใช้พฤติกรรมแบบของภาษาน้อยที่สุด

2.5 ปริมาณพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบ ของภาษา เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และ 6-10 ปี ใช้พฤติกรรมการทำมือประกอบการอธิบายมากที่สุด และอันดับรองลงมาได้แก่ การใช้คำแสดง ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี ใช้พฤติกรรมการใช้คำแสดง มากที่สุด และใช้พฤติกรรมการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ เป็นอันดับรองลงมา และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไป ใช้พฤติกรรมการแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ มากที่สุด รองลงมาคือ การใช้คำแสดง สำหรับพฤติกรรมที่อาจารย์ที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี, 6-10 ปี และ 11-15 ปี ใช้น้อยที่สุดคือ การพูดเสียงคุ้ยั้น แสดงความโกรธ การใช้ประโยคคำถาม การข่ม หัวเราะ ตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไปใช้พฤติกรรมการใช้ประโยคคำถามน้อยที่สุด ซึ่งเหมือนกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี ยังใช้พฤติกรรมการใช้ประโยคกรณาวาจน้อยที่สุดอีกข้อหนึ่งด้วย ส่วนพฤติกรรมที่อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และ 11-15 ปี ไม่ใช่เลยคือ พฤติกรรมการใช้ประโยคคำถามและการแสดงกิริยาแทนคำพูด เมื่อจำแนกตามประเภทพฤติกรรมแล้ว พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี, 6-10 ปี และ 16 ปีขึ้นไป ใช้พฤติกรรมการสอนประเภทกิริยาอาการและท่าทาง มากที่สุด สำหรับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี ใช้พฤติกรรมประเภทการพูดและนำเสียงมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมที่อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี, 6-10 ปี และ 11-15 ปี ใช้น้อยที่สุดคือ แบบของภาษา ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไป ใช้พฤติกรรมการพูดและนำเสียงน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบ ของภาษา เมื่อแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ และประสบการณ์การสอน พบว่า

3.1 อาจารย์ที่สังกัดต่างคณะกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งเมื่อพิจารณารวมและแยกตามประเภทพฤติกรรม

3.2 อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาในประเทศและมีวุฒิปริญญาต่างประเทศ มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรมแล้ว พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาในประเทศและมีวุฒิปริญญาต่างประเทศใช้พฤติกรรมประเภทกริยาอาการและท่าทางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพฤติกรรมแล้ว พบว่า เฉพาะพฤติกรรมประเภทการพูด และนำเสียงประเภทเดียวเท่านั้นที่อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งเมื่อพิจารณารวมและแยกตามประเภทพฤติกรรม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า

1. เครื่องมือที่สร้างขึ้น มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่พอสมควร
2. ปริมาณของพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา โดยส่วนรวม และเมื่อแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ และประสบการณ์การสอน โดยจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน พฤติกรรมที่ใช้เป็นส่วนมาก ได้แก่ การทำมือประกอบการอธิบาย การใช้คำชี้แนะหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย การใช้ประโยคคำถาม การใช้คำแสดง และพฤติกรรมที่อาจารย์ใช้เป็นส่วนน้อยหรือไม่ใช้เลย ได้แก่ การใช้สายตากำรับพฤติกรรมนักเรียน การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ การพูดเสียงคุ้ยั่ แสดงความโกรธ เมื่อจำแนกตามประเภทพฤติกรรม พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมแบบของภาษามากกว่าประเภทอื่น ๆ

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ทาทาง และแบบของภาษา

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมโดยแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ และประสบการณ์ การสอน พบว่า อาจารย์ที่สังกัดต่างคณะกัน วุฒิต่างกัน ประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ทาทาง และแบบของภาษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นตัวแปรเกี่ยวกับเพศ ซึ่งพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ทาทาง และแบบของภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ทาทาง และแบบของภาษา

การศึกษาค้างนี้ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม หรือเมื่อแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ และประสบการณ์การสอน พบว่า พฤติกรรมที่อาจารย์ในกลุ่มตัวอย่างใช้มาก ได้แก่ การทำมือประกอบการอธิบาย การใช้คำชี้ต้นหรือลงท้ายจนติดเป็นนิสัย การใช้ประโยคคำถาม แสดงว่า อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะของความเป็นครูโดยแท้ คือ มีการอธิบาย ถาม พร้อมทั้งทำมือประกอบเพื่อช่วยให้เห็นลิตเข้าในบทเรียนมากยิ่งขึ้น และขณะสอนหน้าชั้นเรียนอาจารย์ส่วนมากมักมีวิธีการช่วยลดความเคร่งเครียดหรือความขัดเขินของตนโดยการใช้คำพูดหรือถ้อยคำบางชนิดจนติดเป็นนิสัย เช่น นะอะ เอ้อ ฯลฯ ซึ่งอาจทำให้ความหนักแน่นของคำพูดนั้นลดลงหรืออาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายแก่ผู้เรียนได้ สำหรับการใช้ประโยคคำถามนั้น อาจารย์ที่สอนระดับอุดมศึกษายังใช้พฤติกรรมนี้เป็นจำนวนมากนั้น แสดงว่า การถามให้นักเรียนตอบยอมก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ริเริ่ม และเป็นวิธีการเรียนที่วิธีหนึ่งที่เราควมสนใจได้ โดยปกติอาจารย์ที่สอนระดับมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มักใช้วิธีการสอนแบบบรรยายประเภทให้ความรู้มากที่สุด (สมสร วงษ์บุญน้อย, 2518 : 51) ฉะนั้นการซักถามนักเรียนจึงมีน้อย แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกันข้าม อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า มีผู้เข้า

สังเกตการสอนตน จึงพยายามใช้วิธีการสอนที่ดีที่สุด และตรงกับหลักการศึกษามากที่สุด จึงทำให้มีการใช้คำถามมากขึ้น

ส่วนพฤติกรรมที่อาจารย์ใช้น้อยที่สุด หรือไม่ใช้เลย คือ การใช้สายตาจับพฤติกรรมนักเรียน การพูดเสียงคุ้ยแฉกแสดงความโกรธ การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ การใช้คำแสดง ซึ่งอาจเป็นเพราะบุคลิกลักษณะประจำตัวของอาจารย์แต่ละคน หรือไม่ก็อาจารย์ส่วนใหญ่เคยชินต่อการสอนนิตินัยระดับสูง ซึ่งมีความรับผิดชอบตัวเองเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องคว่ำ ตักเตือนขณะเรียนหนังสือ ประกอบกับลักษณะอาจารย์ทั่ว ๆ ไปมักไม่ใช้อารมณ์กับนิตินัยโดยไม่จำเป็น และนิตินัยก็เป็นผู้ใหญ่เพียงพอที่จะไม่ทำให้อาจารย์อารมณ์เสียได้ ประกอบกับปัจจุบันนี้เกิดช่องว่างระหว่างอาจารย์และนิตินัย นิตินัยกลัวความเคารพนับถือที่เคยมีต่ออาจารย์ลงไป อาจารย์จึงทำหน้าที่เพียงแต่สอนเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการว่ากล่าวตักเตือนโดยไม่จำเป็น ดังนั้นพฤติกรรมข้อนี้จึงมีน้อยมากหรือไม่มีเลย ส่วนการใช้คำแสดงนั้น อาจารย์ใช้พฤติกรรมข้อนี้น้อย อาจเป็นเพราะ อาจารย์ต้องเป็นแบบอย่างแก่นิตินัยในเรื่องการพูด การใช้ถ้อยคำ ภาษา จึงต้องระวังคำพูด พูดแต่คำสุภาพ ไม่มีคำแสดงคำแปลก ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาพูดที่ดี เพื่อสอดคล้องคุณลักษณะของความเป็นอาจารย์ด้วย จึงไม่ค่อยใช้คำแสดงในห้องสอน

✓ เมื่อพิจารณาปริมาณพฤติกรรมโดยจำแนกเป็น 3 ประเภท พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมแบบของภาษามากกว่าพฤติกรรมประเภทอื่น ๆ รองลงมาคือ ประเภทการพูดและน้ำเสียง และใช้ประเภทกริยาอาการและท่าทางน้อยที่สุด แสดงว่า พฤติกรรมที่อาจารย์ใช้กับนักเรียนเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะงานอาชีพของครู นั่นคือ ครูต้องใช้คำพูดเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน ซึ่งต้องให้เข้าใจผู้เรียน จึงต้องรู้ภาษาที่ใช้การใช้คำถามที่ดี ฯลฯ ตลอดจนลีลาการพูด การใช้เสียงให้เหมาะกับบรรยากาศในห้องเรียนด้วย ทั้งนี้ เพราะอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาโทใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นผลให้ใช้พฤติกรรมประเภทกริยาอาการและท่าทางน้อยที่สุด

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา

สังเกตการสอนตน จึงพยายามใช้วิธีการสอนที่ดีที่สุด และตรงกับหลักการศึกษามากที่สุด จึงทำให้มีการใช้คำถามมากขึ้น

ส่วนพฤติกรรมที่อาจารย์ใช้น้อยที่สุด หรือไม่ใช้เลย คือ การใช้สายตากำกับ พฤติกรรมนักเรียน การพูดเสียงดังจนแสดงความโกรธ การแสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ การใช้คำแสดง ซึ่งอาจเป็นเพราะบุคลิกลักษณะประจำตัวของอาจารย์แต่ละคน หรือไม่ก็ อาจารย์ส่วนใหญ่เคยชินต่อการสอนนิสิตระดับสูง ซึ่งมีความรับผิดชอบตัวเองเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องคว้า ตักเตือนขณะเรียนหนังสือ ประกอบกับลักษณะอาจารย์ทั่ว ๆ ไปมักไม่ใช้อารมณ์กับนิสิตโดยไม่จำเป็น และนิสิตก็เป็นผู้ใหญ่เพียงพอที่จะไม่ทำให้อาจารย์อารมณ์เสียได้ ประกอบกับปัจจุบันนี้เกิดช่องว่างระหว่างอาจารย์และนิสิต นิสิตลดความเคารพนับถือที่เคยมีต่ออาจารย์ลงไป อาจารย์จึงทำหน้าที่เพียงแต่สอนเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการว่ากล่าว ตักเตือนโดยไม่จำเป็น ดังนั้นพฤติกรรมข้อนี้จึงมีน้อยมากหรือไม่มีเลย ส่วนการใช้คำแสดง นั้น อาจารย์ใช้พฤติกรรมข้อนี้น้อย อาจเป็นเพราะ อาจารย์ต้องเป็นแบบอย่างแก่นิสิตในเรื่องการพูด การใช้ถ้อยคำ ภาษา จึงต้องระวังคำพูด พูดแต่คำสุภาพ ไม่มีคำแสดง คำแปลก ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาพูดที่ดี เพื่อสื่อถึงคุณลักษณะของความเป็นอาจารย์ด้วย จึงไม่ค่อยใช้คำแสดงในห้องสอน

เมื่อพิจารณาปริมาณพฤติกรรมโดยจำแนกเป็น 5 ประเภท พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมแบบของภาษามากกว่าพฤติกรรมประเภทอื่น ๆ รองลงมาคือ ประเภทการพูด และน้ำเสียง และใช้ประเภทกริยาอาการและท่าทางน้อยที่สุด แสดงว่า พฤติกรรมที่อาจารย์ใช้กับนักเรียนเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะงานอาชีพของครู นั่นคือ ครูต้องใช้คำพูดเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน ซึ่งต้องให้เข้าใจผู้เรียน จึงต้องรู้ภาษาที่ใช้ การใช้คำถามที่ดี ฯลฯ ตลอดจนลีลาการพูด การใช้เสียงให้เหมาะกับบรรยากาศในห้องเรียนด้วย ทั้งนี้ เพราะอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรีใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นผลให้ใช้พฤติกรรมประเภทกริยาอาการและท่าทางน้อยที่สุด

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา

ที่มีวุฒิปรินญาในประเทศ

2.3 เมื่อแยกตามประสบการณ์การสอน พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันจะมีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาไม่แตกต่างกัน นั่นคือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนน้อยหรือมากย่อมไม่เป็นองค์ประกอบที่ทำให้พฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการสอนด้านนี้เป็นบุคลิกลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งเปลี่ยนแปลงยาก จึงไม่ขึ้นอยู่กับเวลาที่เคยทำการสอนมาแล้ว

จากการศึกษาครั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนทั้ง 3 กรณี ไม่พบความแตกต่างดังอภิปรายมาด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้วนั้น ยังอาจมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลซ้ำซ้อนอีกได้ เช่น สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปในชั้นเรียน ช่วงเวลาและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาที่ยังน้อยไป ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนของพฤติกรรมของอาจารย์ได้ทั้งหมด

2.4 เมื่อแยกตามเพศ พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และชายมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมด้านนี้มากกว่าหญิง นั่นคือ อาจารย์ชายส่วนมากมีลักษณะแตกต่างกับอาจารย์หญิงในเรื่องการพูด ท่าทาง การใช้เสียง การแสดงกิริยาอาการแปลก ๆ ซึ่งสังคมยอมรับพฤติกรรมที่ชายทำได้มากกว่าหญิง จึงทำให้อาจารย์ชายปฏิบัติตนตามสบายแม้ในขณะที่ทำการสอน ส่วนอาจารย์หญิงต้องสงบเสงี่ยมระมัดระวังกิริยาอาการ จึงทำให้พฤติกรรมของอาจารย์ชายกับหญิงแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการค้นคว้าศึกษาพฤติกรรมด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างสาขา และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ด้วย เพื่อจะได้เปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยว่าแตกต่างกันหรือไม่ และแตกต่างกันในลักษณะใด

2. ในการวิจัยเรื่องนี้ ควรจะทำการสังเกตซ้ำหลาย ๆ ครั้งกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากขึ้น และทำในระยะแรกของภาคเรียน เพื่อจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

3. ควรจะมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ทาทางและแบบของภาษา กับพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการสอนด้านบรรยาย พฤติกรรมการสอนด้านวินัย พฤติกรรมการสอนด้านคำถามตอบ พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู-นักเรียน พฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์ เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ทาทาง และแบบของภาษา กับบุคลิกลักษณะในตัวคนหนึ่งของครู เช่น ด้านลักษณะการเป็นผู้นำ ด้านการปรับตัว ด้านลักษณะครูดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต เป็นต้น

5. อาจารย์ในเทศก ควรใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอนอย่างมีระบบ เพื่อผลลัพธ์ต่อการประเมินผลการสอนของนิสิตฝึกสอนได้ถูกต้อง เป็นธรรม และเป็นตัวอย่างที่ดี คือนิสิตที่จะนำไปปฏิบัติเมื่อสำเร็จออกไปเป็นครูแล้ว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- บัวบูชา ชื่อตรง การวิเคราะห์พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้การพูดในการเรียนการสอน
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512.
- บุญถิ่น อัคราการ การสร้างผู้นำของอนชนเพื่อกำลั้งอำนาจและความมั่นคงของชาติ
 โครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2504, 68 หน้า.
- มันทนา ปิยะมาดา การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 133 หน้า.
- วิชากร, กรม แผนการศึกษาแห่งชาติพหุศักราช 2503 กองเผยแพร่การศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ 2503, 74 หน้า.
- วิชากรศึกษา, วิทยาลัย พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษาวิทยาลัย
วิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2512 วันศุกร์ที่ 11 ธันวาคม 2513 วิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 97 หน้า.
- วิบุต วิเชียรโชติ "กฎแจคอกสำคัญของการพัฒนาประเทศ" สังคมศาสตร์ปริทัศน์
 สิงหาคม 2514, หน้า 39 - 43.
- สมสรร วงษ์น้อย พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย วิทยานิพนธ์การศึกษา
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 55 หน้า.
- อารี รังสิโยกฤษณ์, เปรียบเทียบทัศนคติ ต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ.
และ ป.ม. ปีการศึกษา 2512 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 57 หน้า.

Amidon, Edmund and Giammateo, Micheal, "The Behavior of Superior Teachers", The Elementary School Journal, 65 : 283 - 285, February 1965.

Amidon, Edmund and Hunter, Elizabeth, Improving Teaching : The Analysis of Classroom Verbal Interaction, Holt, Rinchart and Winston, Inc., New York, 1967, 221 pp.

Anita Perkins Peek, "Comparison of Awareness and interaction of teacher Verbal Behavior Revealed through self - Analysis and Flanders System Analysis of teacher Behavior" Dissertation Abstracts, 31(9), March, 1971 : 1646 A.

Baral, D.P., Snow, R.E., and Allen, D.W., "Preliminary Classification of the Item Pool" , Stanford Center for Research and Development in Teaching, : A Taxonomy of Teaching Behaviors, 1969, 19, pp.

Ebel, Robert L., "Measurement Applications in Teacher Education", Journal of Teacher Education 1 : 15 - 25, Spring, 1966.

Flander, N.A., Analysis Teaching Behavior Reading, Massachusett Addison - Wesley Publishing Company, 1970, 448 pp.

Gage, N.L., editor, Handbook of Research on Teaching, The American Educational Research Association, Rand Mc Nall & Company, Chicago, 1965, 1218 pp.

Hough, John B., and Duncan, James K., Teaching Description and Analysis, Addison - Wesley Publishing Company, Massachusett, 1970, 445 pp.

Joseph, John P., "The Relationship between Teacher Behavior and the Incidence of Thought - provoking Question by Student", The Journal of Educational Research, 62, 1968, p. 117 - 122.

Karch, Robert R., and Estrabrook, E.C 250 Teaching Technique The Bruce Publishing Company, 1956, 131 pp.

Lohman, Ernest E., Ober, Richard and Hough, John B., "A Study of Effect of Pre-Service Training in Interaction Analysis on the Verbal of Student Teachers", Interaction Analysis : Theory, Research and Application, P. 346 - 359, Addison - Wesley Publishing Company, Massachusetts, 1969.

Masla, John A., "The Effect of Interaction in Interaction Analysis on the Verbal Inquiry Pattern of Elementary Science Method Students", Dissertation Abstracts, 29, 1969 : 3502 A.

Ober, Richard L., Bentley, Ernest L., and Miller, Edith, Systematic Observation of Teaching, Prentice-Hall, Inc., New Jersey, 1971, 236 pp.

Parakh, Jal S., "A Study of Teacher-Pupil Interaction in High School Biology Classes : Part I. The Development of a Category System", Journal of Research in Science Teaching, 6 : 284-292, John Wiley & Sons, New York, 1966.

Parish, Wayne H., "A Study of the Effect of Inservice Training in Interaction Analysis on the Verbal Behavior of Experienced Teacher", Dissertation Abstracts, 29, 1969 : 3024 A.

Ryans, David G., Characteristics of Teacher, Geoge Banta Company, Manasha, 1960, 416 pp.

Siegel, Sidney., Nonparametric Statistics, Mc. Graw-Hill Book Company, Inc., New York, 1956, 312 pp.

Storile, Theodore, "Selected Characteristic of Teacher Whose Verbal Behavior is Influence by Influence an In-Service Course in Interaction Analysis," Desertation Abstracts, 27, 1962 : 3941A.

ภาคผนวก

พฤติกรรมการสอน
 จัดกลุ่มโดย
 ศูนย์กลางการวิจัยและการพัฒนาการสอน
 มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

1. ด้านลักษณะส่วนตัวกับอาชีพ
2. ด้านการพูดกับแบบของภาษา
3. ด้านการเตรียมการสอน
4. ด้านการประเมินผล
5. ด้านแรงจูงใจ
6. ด้านวินัย
7. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
8. ด้านการบรรยาย
9. ด้านการถามตอบ
10. ด้านการให้งานปฏิบัติ
11. ด้านการให้อุปกรณ
12. ด้านการให้สิ่งเสริมกำลัง
13. ด้านการทบทวน
14. ด้านการถ่ายโยง
15. ด้านการอุปมาอุปไมยกับการแก้ปัญหา
16. ด้านการอภิปราย
17. ด้านการรายงาน
18. ด้านการสอนให้เหมาะกับบุคคล
19. ด้านทักษะทั่วไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา

อาจารย์ผู้ถูกสังเกต.....เพศ.....วุฒิ.....
 ประสิทธิภาพการสอน.....ปี สังกัดคณะ.....

ข้อที่	ข้อความ	สังเกต ครั้งที่ 1	สังเกต ครั้งที่ 2	สังเกต ครั้งที่ 3	รวม ความถี่
1.	อาจารย์พูดเร็วกว่าปกติ				
2.	อาจารย์พูดช้ามากกว่า 1 ครั้งในเรื่องเดียวกัน				
3.	อาจารย์พูดยกตัวอย่างประกอบ				
4.	อาจารย์พูดตัดบทหรือพูดแทรกขณะนักเรียนพูด				
5.	อาจารย์พูดเรื่องส่วนตัวหรือนอกเรื่องที่สอน				
6.	อาจารย์พูดเสียงเบา กระซิบกระซาบ				
7.	อาจารย์พูดเสียงสูงกว่าปกติ				
8.	อาจารย์พูดเสียงลุ่มๆ แสทงความโกรธ				
9.	อาจารย์ทำมือประกอบการอธิบาย				
10.	อาจารย์ยิ้ม หัวเราะ				
11.	อาจารย์ใช้สายตากำชับพฤติกรรมนักเรียน				
12.	อาจารย์แสดงสีหน้าไม่พอใจ โกรธ				
13.	อาจารย์แสดงกริยาแทนคำพูด				
14.	อาจารย์ใช้คำขั่นต้นหรือลงท้ายจนคิดเป็นนิสัย				
15.	อาจารย์ใช้คำแสดง				
16.	อาจารย์ใช้คำอุทาน				
17.	อาจารย์ใช้ประโยคคำถาม				
18.	อาจารย์ใช้ประโยคกรรมวาจก				
19.	อาจารย์ใช้ภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย				